

Treball de fi de grau

Títol

Autor/a

Tutor/a

Grau

Data

Full Resum del TFG

Títol del Treball Fi de Grau:

Autor/a:

Tutor/a:

Any:

Titulació:

Paraules clau (mínim 3)

Català:

Castellà:

Anglès:

Resum del Treball Fi de Grau (extensió màxima 100 paraules)

Català:

Castellà:

Anglès

1. INTRODUCCIÓ.....	3
2.METODOLOGIA.....	4
2.1 Objectius.....	4
2.2 Mostra.....	4
2.3 Preguntes d'investigació.....	5
2.4 Motivació personal.....	5
2.5 Complicacions.....	6
3.MARC TEÒRIC.....	7
3.1Sexualitat.....	7
• 3.1.1 Definició de sexualitat.....	7
• 3.1.2 La sexualitat viscuda als joves.....	10
3.2 Adolescència.....	17
3.3 Educació sexual.....	19
• 3.3.1Definició d'educació sexual.....	19
• 3.3.2 Legislació actual espanyola sobre educació sexual.....	20
3.4. Salut sexual.....	23
• 3.4.1 Definició d'ITS.....	23
• 3.4.2Classificació ITS.....	24
• 3.4.3Promoció de la salut sexual.....	27
• 3.4.4 ITS i adolescents.....	30
• 3.4.5Promoció de la salut en matèria VIH-SIDA.....	33
3.5.Fonts d'informació que utilitzen els joves	35

3.6. La Generalitat de Catalunya i la informació sobre sexualitat que ofereix.....	40
3.7.Sexualitat i el seu consum.....	42
• 3.7.1 El tipus de consum de sexualitat dels joves.....	42
• 3.7.2 La sexualització de la societat.....	44
4.RESULTATS.....	47
4.1Anàlisi web.....	47
• 4.1.1Definició pàgina web.....	47
• 4.1.2Anàlisi Sexe Joves.....	49
4.2 Grup focal.....	63
• 4.2.1Definició grup focal.....	63
• 4.2.2 Resultats grup focal.....	64
4.3 Entrevista Gemma Falguera.....	71
5.VALORACIONS.....	74
6.CONCLUSIONS.....	82
7.ANNEXOS.....	84
8.BIBLIOGRAFIA.....	89

1. INTRODUCCIÓ

La sexualitat forma part de l'espècie humana des del naixement fins la mort. Les diferents etapes de la vida estan impregnades amb la sexualitat que va des dels primers coneixements i descobriments dels nens fins al sexe en etapes avançades de la vida. No obstant això, la formació i assoliment de coneixements sobre aquesta matèria continua sent no gaire bona, ja que any rere any, hi ha més contagis a través de les relacions sexuals.

L'any 2018 va començar amb una mala notícia, els casos de contagi de clamídia i gonorrea s'han disparat, com també els de la sífilis. L'única bona notícia ha estat la disminució de contagis del virus del VIH. La nostra societat està patint un augment considerable i perillós en relació a les infeccions de transmissió sexual, de les quals el col·lectiu dels joves és el més afectat.

Per tant, la banalització de les malalties és una de les causes per les quals es produeixen tants contagis juntament amb l'escassa informació sexual que reben els adolescents durant la seva etapa formativa. Des dels instituts, centres docents i universitats no s'impulsa de manera efectiva l'educació sexual. Cal apuntar que llur educació sexual no és obligatòria en el panorama del pla d'estudis espanyol. Altres països membres de la UE com ara Portugal, França o Àustria sí la imparteixen dins del pla d'estudis obligatori.

La Generalitat de Catalunya ofereix diferents vies per informar els adolescents en matèria de continguts sexuals educatius. Una de les vies esmentades és el portal web Sexe Joves, el qual funciona des de l'any 2006. Aquest és l'òrgan més important en relació a informació que prové de la Generalitat que pot trobar una adolescent catalana. No obstant això, el que pretén el treball de fi de grau és comprovar com de funcional és aquest portal i com pot solucionar els possibles dubtes que pot tenir un jove.

2. METODOLOGIA

2.1 Objectius

La informació sexual juntament amb l'educació sexual és molt important per als adolescents, ja que aquests poden actuar d'una manera responsable amb la seva sexualitat si estan ben informats i conscienciats dels perills del sexe. Per tant, un objectiu és saber quina funcionalitat aporta la web sexejoves.gencat.cat als més joves per al seu desenvolupament informatiu sexual. A més, també conèixer la informació que s'aporta des del portal web és un altre objectiu, perquè és important saber quin tipus de continguts es penguen i quins no.

A més a més, el principal objectiu és esbrinar si la web acaba d'arribar als joves i si els seus continguts són els adequats com també saber si el format que empra Sexe Joves és l'òptim per informar als més joves. És a dir, si la usabilitat, funcionalitat i disseny entre d'altres aspectes de la pàgina web són els correctes per poder informar de manera positiva.

Un altre objectiu és comprovar si les opinions de Gemma Falguera, responsable del programa de l'Atenció Sexual i Reproductiva i del grup focal coincideixen en les valoracions per a determinar si les opinions dels adolescents és la mateixa que la de la responsable de la web.

2.2 Mostra

La mostra estudiada i analitzada ha sigut el portal web sexejoves.gencat.cat. El treball es basa en esbrinar si realment la web és funcional i si conté un bon format per a informar de manera òptima als adolescents. Per tant, el treball de camp va des de l'anàlisi web fins a l'entrevista realitzada a Gemma Falguera, responsable de la gestió de Sexe Joves, juntament amb un grup focal per comprendre en primera persona com els adolescents entenen la web.

Cal explicar que s'ha estudiat la web des d'un profund anàlisi. S'ha agafat el testimoni i la informació recollida en l'entrevista a Gemma Falguera i la mostra presencial del grup focal per determinar com els adolescents veuen la web.

S'ha realitzat un grup focal format per sis adolescents d'entre 15 i 17 anys de l'esplai Esparver de Sabadell. Entre aquests joves, hi ha tres noies i tres nois, els quals són estudiants d'ESO i de batxillerat.

Per altra banda, s'ha entrevistat a Gemma Falguera, doctora en infermeria i responsable d'Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva a l'Institut Català de la Salut Metropolitana Nord, al CAP Sant Fèlix de Sabadell, per poder extreure la màxima informació possible sobre com funciona la web i de la manera que es gestiona. Sexe Joves es va crear l'any 2006 com una oportunitat per informar els més joves aprofitant les noves tecnologies. Per tant, la Generalitat de Catalunya va aprofitar el moment per crear un portal web perquè d'aquesta manera es pogués pujar contingut periòdicament sense que hi haguera interventors.

2.3 Preguntes d'investigació:

1. -És Sexe Joves una bona eina per als joves per informar-se sobre sexualitat? La web no convenç als adolescents perquè no disposa d'un format atractiu que pugui ajudar als joves a utilitzar la web com a eina per a informar-se. Com que falla el format, llavors els continguts perden qualitat, ja que no estan ben presentats. No obstant això, sí que hi ha informació molt útil i uns mecanismes de contacte molt aprofitables.
2. -Disposa Sexe Joves d'un bon format? La web no disposa d'un bon format. El disseny, els colors, els elements multimèdia no estan prou treballats i acaben sent obsolets per als joves d'avui en dia, i pels models de tecnologia i webs que hi ha a la xarxa. Per tant, no hi ha un bon format i fallen molts aspectes relacionats amb el model de web.
3. -Disposa Sexe Joves d'uns continguts? La web sí que conté continguts molt interessants, sobretot centrats en sexualitat. Es treballen els continguts des d'una òptica neutral i propera per als joves, però tal com s'esmenta anteriorment, si el format no és l'idoni, els continguts perden força.

2.4 Motivació personal

La poca informació sexual que vaig rebre durant la meua etapa escolar i universitària juntament amb les darreres notícies de salut que manifesten la creixent prevalença de malalties de transmissió sexual m'ha portat a voler estudiar i tractar la qüestió de la informació sexual. A més, volia agafar un format que fos accessible i alhora no molt complicat per a poder fer un diagnòstic. Per tant, l'exemple de la web de la Generalitat de Catalunya encarregada d'oferir informació sexual als més joves em semblava l'opció més viable.

A propòsit d'això, sempre he tingut interès per la sexualitat i en conseqüència per les malalties de transmissió sexual, de les quals trobo que s'han banalitzat.

En conclusió, la meva motivació ha estat cercar si la Generalitat de Catalunya, com a òrgan representatiu del govern de Catalunya, ofereix aquella informació necessària per als més joves, i si no fos així, saber què falla en el seu format web.

2.5 Complicacions

Durant el treball m'he trobat amb algunes complicacions i limitacions. Haver de redactar sobre adolescència, sexualitat, o salut en poques pàgines és complicat. Alhora fer una síntesi sobre aquests temes també ho és. Entenc que fer un treball de fi de grau amb un marc teòric que parli sobre sexualitat o adolescència en poques paraules és limitar el marc teòric.

Per tant, redactar sobre conceptes molt amplis en un grapat de pàgines sempre és complicat, ja que pot haver el risc de deixar veus molt importants fora de la tesi o ignorar un col·lectiu determinat. No obstant això, he intentat extreure informació dels documents més recents.

Per altra banda, trobar el moment, l'espai o els candidats per a fer un grup focal també ha estat una limitació juntament amb l'ús de les seves dades, ja que són menors i no es pot revelar la seva identitat. S'ha fet difícil coordinar un grup de sis adolescents i que poguessin treballar conjuntament però finalment s'ha aconseguit. Com que era la primera vegada que emprava la tècnica del grup focal em vaig trobar una mica perdut, sobretot en com executar les preguntes i les dinàmiques d'un grup de sis persones.

3. MARC TEÒRIC

3.1 La sexualitat

3.1.1 Definició de sexualitat

La sexualitat humana segons Cavendish (2010: 384) és la manera en què els individus experimenten i s'expressen a si mateixos com a éssers sexuals. La sexualitat també engloba sentiments o actituds biològiques, eròtiques, psíquiques, emocionals, socials o espirituals entre d'altres, per tant, no només es refereix a l'acte sexual.

La dimensió i la definició de sexualitat no és precisa ni immòbil. Molts autors no es posen d'acord en la delimitació del terme i és per això, que sorgeixen noves definicions al llarg del temps. És més, segons Greenberg, Bruess, Oswalt , (2017: 14), diuen que la sexualitat humana és una part de la personalitat total de l'individu. En aquest sentit, els autors engloben la interrelació en tres dimensions:

- **Biològica:** es basa en com els cossos dels individus funcionen. Des de l'aparença física de les persones, especialment el desenvolupament de les característiques físiques sexuals, fins a la resposta a l'estimulació sexual, l'habilitat de reproduir-se o el creixement en general.
- **Psicològica:** aquest factor repercuteix en la imatge corporal de les persones, la qual si la troben positiva condueix a un sentiment de benestar psicològic. En canvi, una imatge del cos negativa pot portar a una mala conducta psicològica. És per això, que la dimensió psicològica és el clar exemple de les actituds apreses dels aspectes de la sexualitat.
- **Sociocultural:** la seva definició és la suma de les influències culturals i socials que afecten les accions i pensaments de les persones. Depenent de les diferents construccions socials, la gent adquireix significats, habilitats i valors de les persones que els envolta. Per tant, la societat està envoltada per influències socials que afecta en la seva sexualitat.

La gran pregunta que es fan molts científics és saber quan realment comença la sexualitat i en quina etapa. Cavendish, (2010: 384) afirma que els humans a l'etapa prehistòrica ja estaven fascinats amb la sexualitat. També, el filòsof Sigmund Freud va redactar en els seus estudis les etapes de la sexualitat. L'austríac considera que la sexualitat és un element clau de la personalitat de les persones ja que aquesta afecta

en les diferents accions que es duen a terme. Freud¹ va deixar patent les diferents etapes del desenvolupament psicosexual humà, les quals es classifiquen en cinc fases:

- Oral: es caracteritza per centrar-se en el plaer de la boca i de l'exploració del seu entorn. Aquesta etapa va dels primers mesos de vida a l'any. El deslletament és clau, ja que el nadó ja no tindrà contacte continu amb un element d'una altra persona amb la seva boca i posa fi a la fase oral del nadó.
- Anal: es produeix quan hi ha preocupació per la higiene de l'anús pel tema del control de defecació i en el plaer del nadó quan allibera els fems. És per això que Freud recalca que un bon control de l'esfínter és bàsic pel bon funcionament de l'etapa anal, la qual dura fins als tres anys.
- Fàl·lica: el nen o nena se centra en els genitals com a zona erògena del seu cos. En aquesta etapa, segons Freud, els nens senten curiositat per la biologia humana de la sexualitat i pel fet de saber què tenen com a òrgan sexual sigui un penis o una vagina. Pot anar dels tres als sis anys de vida.
- Latència: el nen o nena investiga per si mateix per descobrir o aprendre. És un moment on la libido o l'energia sexual s'atura i es queda en un estat latent. Això succeeix després de la fase del complex d'Èdip. Va dels sis anys fins al començament de la pubertat.
- Genital: última etapa que passa quan la persona ja entra de ple a la pubertat, etapa en la qual patirà canvis físics i emocionals. Es caracteritza per centrar-se en els genitals però la sexualitat ja no és infantil, sinó que és adulta. La curiositat de la sexualitat del propi cos o de l'atracció sexual són elements importants d'aquesta fase.

La sexualitat ha tingut diferents connotacions al llarg del temps. A la prehistòria era una necessitat per a la reproducció humana i només tenia aquesta finalitat segons l'article de Mendoza (2012: 2). No obstant això, a mesura que van avançar els segles, va canviar la forma de veure la sexualitat. L'hedonisme va néixer amb el filòsof Epicur, a l'antiga Grècia, el qual afirmava segons Tafur (2016: 64) que la doctrina hedonista es

¹ La informació sobre les cinc fases de la sexualitat dels éssers humans ha estat extreta del portal web *Cultura Colectiva recuperat* el dia 12 de febrer de 2018

basa en el plaer com a principi teòric per tal d'evitar el dolor. La teoria moral d'Epicur té dues premisses bàsiques:

- La cerca del plaer per evitar el dolor
- Rebutjar plaers que comportin dolors posteriors o preferir dolors que portin a un plaer superior

A l'època romana hi havia també una mentalitat hedonista, però els límits de la sexualitat es van eixamplar d'una manera molt extensa. Les pràctiques homosexuals eren molt freqüents i estaven exemptes de persecucions i tabús. Com també els adults practicaven relacions sexuals amb adolescents. Ana Echeverría (2018: 3) escriu un article sobre les diferents característiques de la sexualitat romana les quals destaquen unes quantes com per exemple, l'adulteri, que era un crim i es penava amb la intervenció dels béns que passaven a ser propietari de l'estat romà. Inclús, si el marit enxampava a la seva dona sent adúltera la podia matar, o en casos menys greus, se li prohibia casar-se de nou. A tot això, segons reflecteix Ana Patricia Santaella en el seu article (2014:1), la prostitució masculina i femenina era molt freqüent i inclús també s'exercia la prostitució de menors.

Un altre aspecte de la vida sexual a l'època romana fou l'explotació sexual dels esclaus, per part dels seus amos. Aquests tenien control sobre els seus esclaus i podien satisfer els seus desitjos sexuals sense que passés res. Santaella (2014:1) també explica que el concubinat fou el més comú a la societat romana durant l'etapa imperial.

Aquesta manera de viure la sexualitat es va acabar amb l'aparició de les religions, sobretot amb el cristianisme i l'islamisme. Amb l'arribada de la religió cristiana i també passa igualment amb el judaisme i l'islam es va fer un retrocés. La dona només se li permetia tenir sexe per a reproduir-se. Un cop la societat romana es convertí al cristianisme, i es deixà que passés el temps, la sexualitat es convertí en un tabú.

Per altra banda, Fayanas, l'autor de l'article *Sexualidad y Edad Media*, subratlla que a l'edat mitjana és l'Església qui dictamina els valors socials i morals de la societat. Per tant, Fayanas (2017:1) diu que el desig sexual en aquella època era considerat una malaltia. La castedat és el model a seguir, juntament amb la virginitat. Alhora, l'autor també diu que l'adulteri no era igualitari entre homes i dones, i que la prostitució estava prohibida per l'Església tot i que es continuava practicant. La homosexualitat era pecat i podia estar penat amb la mort. Les restriccions eren contínues ja que només es

permetia mantenir relacions sexuals després de casar-se. En conclusió, el catolicisme va provocar un retrocés molt important durant molts segles. A tot això, Santaella (2014:1) explica que durant l'etapa de la Inquisició va aparèixer el Llibre de les dones, el qual eren una sèrie de descripcions de postures sexuals i de receptes d'afrodisíacs.

Santaella (2014:1) informa que a l'Espanya musulmana, la poligàmia era freqüent i que la dona estava dedicada a les tasques de la llar i havia de vestir-se amb la cara tapada quan visitava altres homes que no fossin el seu marit o la seva família. No obstant això, no hi ha una persecució tan gran com la del catolicisme en reprimir els desitjos sexuals.

La situació del catolicisme no va canviar gaire a la societat espanyola. Només hi va haver uns petits oasis, com ara el Codi Penal del 1822, el qual no es considerava l'homosexualitat un delictes. Tot i que fracassaren, les idees liberals provinents de les revolucions liberals de principis del segle XIX s'estenien al territori espanyol. La instauració de l'absolutisme va tornar a instaurar les idees conservadores.

Finalment, el segle XX canvià tot. El concepte de sexualitat es tornà a trencar a mitjans del segle XX, quan s'introdueix la píndola anticonceptiva. Per tant, totes les tècniques de reproducció assistida, com la fecundació in vitro entre d'altres o els mètodes anticonceptius han provocat una fractura entre sexualitat i reproducció. Mendoza (2012: 2) afirma que es desvincula la sexualitat de la reproducció a causa de la implementació de noves tècniques de procreació humana assistida, les quals tenen una sèrie d'implacions que mereixen una resposta social i jurídica. Tot sembla indicar que un cop la dona i l'home s'adonen que hi ha tècniques que permet no tenir fills tot i tenir sexe, s'introdueix el plaer com a element clau de les relacions sexuals.

3.1.2 La sexualitat viscuda en els joves

La sexualitat forma part de la vida dels éssers humans, des del naixement fins a la mort. Els adolescents experimenten les primeres vivències i experiències sexuals perquè la pubertat s'inicia a l'adolescència. Vianchá, Bahamón, Tobos, Alarcón i Uribe (2012: 76), subratllen que aspectes com els embarassos no desitjats, l'exposició a les malalties de transmissió sexual, l'avortament i moltes altres condicions mostren la vulnerabilitat dels adolescents davant la sexualitat. Per tant els adolescents tenen moltes preocupacions i preguntes, ja que no deixen de ser uns principiants en la matèria.

Egea (2016: 73) afirma que la sexualitat és un tema que interessa als i les adolescents i diu que seria important disposar de centres d'atenció de sexualitats, des dels quals els professionals de la salut puguin donar resposta als seus dubtes i preguntes sobre aspectes relacionats amb la sexualitat. En l'actualitat, nois i noies pensen que és important estar ben informats i que certament disposen de molts mitjans per aconseguir la informació (televisió, Internet, escola, amics...), tot i que els és difícil contrastar quines d'elles són o no vàlides. Com també explica que les primeres relacions sexuals generen molta curiositat en la sexualitat dels adolescents. No obstant això, l'autora afirma que les primeres relacions sexuals solen ser espontànies i no planejades i, per tant això suposa una maximització de riscos.

Cada generació ha viscut la sexualitat de forma diferent. Segons Ayuso i García (2011: 3) els costums sexuals han anat canviant en el pas del temps. És més, els autors aclareixen que hi hagut una sèrie de factors que han produït un canvi en el concepte de viure la sexualitat. A més, Ayuso i García estableixen una sèrie de factors que han influït en el "fet social sexual" de l'actualitat, els quals són els següents (2011: 3):

- El procés de secularització: la religió ha perdut força i el catolicisme no té la mateixa influència que fa cinquanta anys enrere a la societat espanyola. Més de la meitat dels joves catalans i espanyols són ateus. Com que la religió perd força, els joves pensen de manera diferent i d'una manera més oberta.
- Canvis familiars: existeix un procés de romanització de la vida quotidiana que dóna lloc a l'emergència de nous tipus d'amor i s'origina entre algunes persones una por o neguit per establir relacions duradores.
- L'erotització de la vida quotidiana: la societat cerca noves experiències, fer possible el desig i la imaginació. El plaer sexual es converteix en un element bàsic per a una relació i es posa de manifest les parelles monògames.
- La identitat sexual: les lluites per la igualtat de gènere dels últims temps i les reivindicacions per la llibertat sexual originen la creació d'una nova identitat sexual.

- Canvis en els processos de comunicació i interacció social: les relacions canvien, ja que ara els nous sistemes tècnics i les noves tecnologies permeten una relació també viscuda dins el món tecnològic que alhora pot complementar o substituir la proximitat de la parella.

Per tant, les noves generacions, donen importància a la llibertat sexual, al plaer i a l'atracció sexual. El sexe és més proper que en les generacions d'abans, les quals tenien molt presents els valors religiosos que allunyaven la sexualitat del plaer. A tot això, Ayuso i García (2011: 9) reflecteixen en els seus estudis que els joves busquen sexe per a ser estimats com a prioritat i el desig sexual o passar-ho bé queda en posicions més endarrerides, per tant, els joves entre 18 i 24 anys no només volen sexe per tenir plaer sinó que escenifiquen l'amor i el sexe com a una cosa en comú.

No obstant això, Ayuso i García (2011: 15) afirmen que hi ha una diferència en la manera que perceben la sexualitat els homes i les dones. Les noies senten el sexe com una activitat que forma part de l'amor però per altra banda, els nois busquen sexe per a provar noves experiències. Fálde, Lameiras i Bimbela (2008: 511) subratllen que els nois i les noies mantenen comportaments sexuals diferenciats, ja que les noies solen tenir menor nombre menor de parelles sexuals. Per tant, les noies veuen de manera diferent la sexualitat i el que significa tenir sexe amb alguna parella. També, els nois i noies perden la virginitat abans que fa dècades. Segons les enquestes del 2016 de l'empresa Control, l'edat mitjana de la pèrdua de la virginitat està als 17 anys. La franja d'edat en què s'inicien els joves està entre els 14 anys i els 21 anys. És poc freqüent que un noi o una noia la perdi abans dels 13 anys o després dels 22 anys. Tot i que, durant els primers anys de l'adolescència no es té la mateixa percepció del sexe que la sexualitat els joves de 17 anys. L'enquesta feta a joves d'entre 18 i 35 anys arreu del territori espanyol mostra algunes altres dades interessants com ara els habitants de La Rioja i els manxecs donen una importància alta a mantenir relacions sexuals. Més del 70% creuen que és important tenir sexe en una relació de parella. Per altra banda, més del 65% dels joves empren el preservatiu com a mètode anticonceptiu, per tant queda clar que les relacions sexuals dels joves espanyols opten pel profilàctic com a barrera.

No obstant això, hi ha més d'un quart dels enquestats que afirmen que no utilitzen el preservatiu en les seves relacions íntimes. Un altre aspecte que és rellevant és la utilització d'aplicacions mòbils per a cercar sexe. Alguns joves veuen com una

oportunitat les aplicacions com Badoo, Tinder o Grindr entre d'altres per buscar relacions sexuals amb altres individus. La sexualitat també passa per les noves tecnologies que actualment han canviat molt el model de conèixer i comunicar-se amb la parella o de trobar-ne.

L'enquesta de Gómez, Ortiz i Eceiza, (2013: 10), a alumnes de 4t ESO de la comunitat autònoma basca, afirma que un terç dels joves mantenen relacions sexuals. A secundària només un terç de les noies són actives sexualment. Al batxillerat, ja és gairebé un 40% i als cicles mitjans ja es frega el 70% en l'activitat sexual. Per tant, els joves d'avui en dia són molt més actius sexualment que fa unes dècades enrere.

A més a més, Gómez, Ortiz i Eceiza, (2013: 16), expliquen que les joves s'inicien a la sexualitat perquè s'enamoren, en canvi, els nois diuen que perden la virginitat per viure noves experiències. Com també, s'extreu la conclusió de què les noies són més actives però que aquestes entenen les relacions sexuals dins d'un marc d'una parella estable.

González, Vázquez, Fierro, Muñoz, Rodríguez i González (2015: 1) afirmen que el nombre de joves de 2n de batxillerat que ha mantingut relacions sexuals és superior al 60%. A més, l'estudi mostra que són els alumnes de batxillerat els que prefereixen fer-ho amb alguna persona amb la qual es pugui establir una relació estable. En canvi, les estudiants de 2n ESO no tenen aquesta prioritat, ja que solen ser promiscues i no els interessa tant tenir una parella estable.

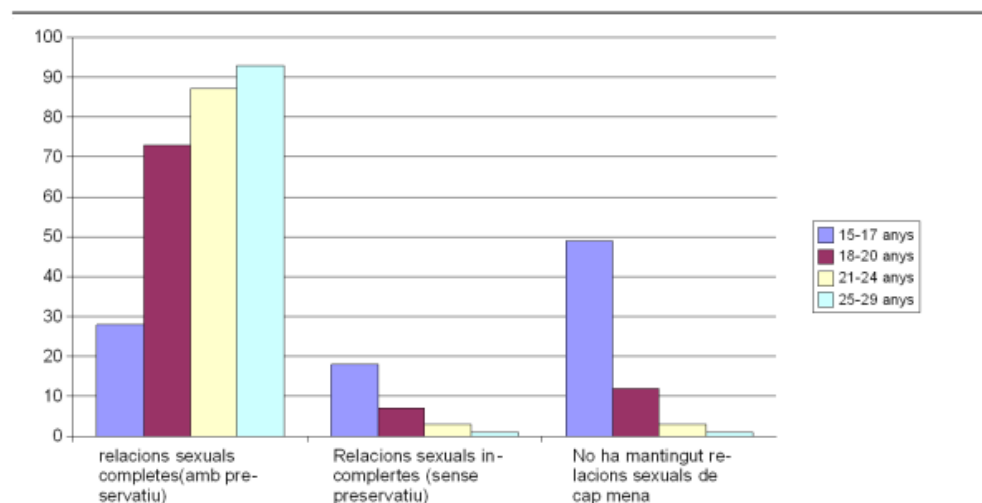
García i Martín (2011: 2) diuen que els joves d'avui en dia estan experimentant una sexualitat erotitzada a causa dels elements biològics de la pubertat i per la càrrega eròtica de la que desprenen els mitjans de comunicació, les pel·lícules o Internet. És per tant, una joventut que rep estímuls eròtics contínuament. Els autors també reflecteixen en el seu article que la sexualitat en la nostra societat està molt basada en el coit però alhora reconeix que la immaduresa de la joventut no és sempre molt diferent dels errors que comenten els adults. García i Martín (2011: 3) troben que les persones adultes també pequen en el terreny de la sexualitat, ja que es basa en el fet que la taxa d'avortament és més alta entre els joves de 20 a 26 anys que no pas als joves de menys de 20 anys.

En conclusió, després d'haver llegit les tesis dels diferents autors pensem que la sexualitat forma part de l'adolescència però que aquesta és viscuda de manera diferent en els dos sexes. Les noies cerquen sexe com a conseqüència d'estimar algú, i els nois sembla que volen provar les relacions sexuals com a una experiència nova. A més, el poc coneixement de la sexualitat a causa de l'edat i dels pocs estímuls informatius que es reben poden conduir a pràctiques de risc.

Una dada que mostra com han augmentat els embarassos entre la població adolescent és que s'ha passat d'un 2,4 per mil embarassos a l'any des dels anys noranta a uns 3,5 mil embarassos a l'any al 2010. Per altra banda, s'ha desmitificat que són els immigrants el col·lectiu que més embarassos adolescents hi han ja que a l'any 2008, hi va haver uns quatre mil fecunditats de població d'origen espanyola contra uns tres mil set-cents de població d'origen estrangera, segons les dades del Pla de salut afectiva i sexual (2013: 22).

El Pla de salut afectiva i sexual informa que els adolescents entre 15 i 17 anys encara no han tingut cap mena de relacions sexuals, però en canvi, els joves d'entre 18 i 20 anys ja sí s'han estrenat. Per tant, segons les dades mostrades, és a partir dels 17 anys quan l'activitat sexual comença a ser habitual en els joves. En el següent gràfic s'observa les dades:

Gràfic activitat sexual segons l'edat:

Font: Pla de salut afectiva i sexual

A més Egea (2016: 72) expressa que l'experiència que han tingut els més joves és clau per a establir un determinat creixement psicològic, afectiu i emocional com a persones. L'entorn dels joves, àmbits familiars, les amistats o inclús els estímuls de la cultura també marquen la forma en què viuen la sexualitat. L'autora posa de manifest en el seu article que la pèrdua de la virginitat s'està avançant. Actualment hi ha un nou canvi d'actitud i de comportaments, els quals molts vénen dels mitjans de comunicació, Egea (2016: 73).

El desig de voler compartir la sexualitat amb una altra persona pot precipitar els adolescents a una relació sexual, i molts d'ells no se senten preparats per tenir-la. Els dubtes i els nervis davant aquesta situació ocasionen relacions esporàdiques i les expectatives no se solen complir, Egea (2016:73) . Aquestes situacions provoquen que les primeres relacions sexuals no acabin de ser del tot complaents. Com també, l'autora explica que si hi ha problemes tant en els nois com en les noies durant les relacions sexuals com ara disfunció erèctil, ejaculació precoç o dificultar per relaxar la musculatura de la vagina cal treballar aquests aspectes emocionals per a solucionar-ho. L'assessorament és bàsic per treballar aquests problemes.

Egea (2016: 73) afirma que si la sexualitat es tracta des de la infància i en les etapes inicials de l'adolescència pot ajudar a viure la sexualitat de manera més positiva. Si s'actua així, l'adolescent estableix una sèrie d'elements molt importants en el camp de la sexualitat com ara la creació d'una imatge positiva de si mateixos, el respecte cap a les altres persones i cap a ells mateixos entre d'altres qüestions, Egea (2016: 78).

Un informe de l'Hospital de Sant Joan de Déu de Barcelona² explica que els pares són un pilar molt important pels adolescents i que han de tractar la sexualitat amb els seus fills amb tota naturalitat i claredat des de la infància. Això fa que els nens tinguin la suficient confiança per poder preguntar sobre temes de sexualitat en la seva etapa d'adolescents i puguin adquirir coneixements i habilitats per les seves relacions.

Els adolescents són més precoços a l'hora de perdre la virginitat que fa uns anys. Això és degut, segons Egea (2016:73), a l'avançament de l'edat en què apareix la

² La informació sobre parlar de sexualitat amb els adolescents ha estat extreta de la web Faros amb la col·laboració de l'Hospital Sant Joan de Déu

menarquia, els factors econòmics, socials, culturals i els nous comportaments sexuals dels adolescents. Els nois s'inicien també a altres pràctiques com els petons, la masturbació a la parella o el sexe oral, Rodríguez i Traverso (2012: 522). En aquest sentit, també es fa referència a que els nois solen tenir més parelles que les noies, Rodríguez i Traverso (2012: 523).

Corona i Funes (2015: 77) també afirmen que la col·laboració dels pares en la sexualitat dels adolescents és positiva. Els autors de l'article diuen que una comunicació fluida entre els adolescents provoca autonomia i responsabilitat respecte a l'activitat sexual. Els pediatres consideren que els pares han de comunicar-se amb els seus fills per parlar de sexualitat. Per tant, els pares sempre han de tenir una actitud comunicativa i oberta en vers els seus fills perquè puguin desenvolupar una sexualitat sana i responsable.

Per altra banda, Corona i Funes (2015: 79), conclouen que l'abordatge de la sexualitat es basa en una comunicació entre pares i fills, i alhora que els adolescents estiguin informats i actualitzats sobre el tema. També cal que prenguin nota dels programes d'educació sexual que tenen al seu abast.

Silber i Castells (2002: 257) també expressen que la diversitat d'identitat sexual s'ha de treballar en profunditat perquè l'adolescent s'accepti tal com és i no pateixi discriminació per part dels altres ni de si mateix. En conclusió Silber i Castells (2002: 257) manifesten que la psicologia emotiva és molt important per recolzar als adolescents i alhora han d'adonar-se que la diversitat sexual és enriquidora i no és cap problema.

La cultura és important en la sexualitat dels adolescents. Aquesta pot determinar les decisions sobre el sexe més enllà del que diguin els amics, la família o els mitjans de comunicació, tot i que afecta més als joves immigrants, Pla de salut afectiva i sexual (2013: 27). A més, també influeix el nivell d'estudis que posseeixen, ja que els adolescents que tenen un grau d'escolarització més alt triguen més a perdre la virginitat que els que tenen només el certificat escolar o ni això.

Encara hi ha molta feina a fer en relació a la diversitat sexual, és un tema pendent. Les escoles no acaben de saber com actuar, ni els propis pares. Cal ficar èmfasi en ajudar

als adolescents en acceptar la diversitat de gènere com una part natural de la seva sexualitat.

3.2Adolescència:

Segons Lillo (2004: 58), l'adolescència és l'etapa del desenvolupament i del creixement de la vida de cada persona que es basa en la transició de l'etapa infantil a l'adulta. L'estudi de la salut dels joves de l'OMS de l'any 1986 afirma que les característiques de l'adolescència depenen de les formes en què els factors biològics, psicosocials i socials es combinen per formar patrons de maduració. A més, llur estudi manifesta una sèrie de tasques del desenvolupament que pateix l'adolescent:

- L'adaptació als canvis fisiològics i anatòmics de la pubertat
- La capacitat d'establir vincles més íntims i propers
- L'establiment d'una identitat individual
- L'adquisició d'un sentit de comunitat i de visió global
- La dedicació gradual a activitats que són importants per a la comunitat i per individu

Un adolescent pateix molts canvis físics i biològics al seu cos. Aquests canvis provenen de la pubertat. En el programa televisiu de TV3 *Quèquicom*³, la cap de servei d'Endocrinologia de l'Hospital de Sant Joan de Déu, Marta Ramon, explica com comença la pubertat afirmant que el senyal la dona l'hipotàlem que estimula la hipòfisi per desenvolupar els testicles, en els nens, i els ovaris, en les nenes. Els testicles creixen i secreten unes hormones anomenades testosterona, que prepara al noi per la reproducció i s'encarrega del creixement de nou pèl a les axil·les i al pubis. Augmenta la massa muscular i creix el penis. En el cas de les noies, també existeix la testosterona però està situada a dalt dels ronyons i alhora fa créixer el pèl a la zona engonal i púbica. Per altra banda, els ovaris secreten els estrògens que provoca un creixement de les glàndules mamàries. Com també l'aparició de l'acne. Marta Ramon també afirma que la fi de la pubertat es podria considerar amb la primera menarquia, en el cas de les noies, i en amb la primera ejaculació, en el cas dels nois.

³ Quèquicom, programa de TV3

Juan i Aláez (2003: 45) també parlen d'aquests canvis físics dels adolescents en la seva etapa de la pubertat on afegeix que hi ha un augment de pes del 50% del seu cos en cada individu. Més en els nois que en les noies.

Per altra banda, Lillo (2004: 58) subratlla que l'adolescent està exposat a un conjunt de pressions tant internes com externes que són de gran importància. L'autor les classifica en tres apartats:

- La relació amb els pares: l'adolescent s'allibera subtilment d'una dependència emocional infantil i passa tenir major independència sentimental cap als pares.
- La relació amb el cercle d'amistats: el noi o noia mostra la capacitat per escollir altres adolescents per establir vincles d'amistat, dels quals pot adquirir una identitat a través dels membres d'amics.
- La visió de l'adolescent de si mateix: tot depèn de si la persona es veu madura, de l'exploració de l'entorn, de les noves preocupacions i interessos que li poden sorgir. És la projecció en el món exterior de la transformació que està vivint, amb el consegüent canvi en les seves relacions socials.

A tot això, molts científics, psicòlegs, biòlegs i sociòlegs encara es pregunten quan comença aquesta etapa i quan acaba. La revista científica *The Lancet* ha suggerit en un article d'opinió elaborat ⁴per científics que l'adolescència comença als 10 anys i acaba als 24. Els autors creuen que casar-se més tard que abans, tenir fills gairebé als 30 anys o l'allargament de l'etapa educativa són factors que poden afectar el desenvolupament juvenil. No obstant això, l'OMS en contraposició va dictaminar que l'adolescència té tres etapes; l'inicial (dels 10 als 14 anys), la mitjana (dels 14 als 17 anys), i la final (dels 17 als 20 anys).

Lillo (2004: 58) també defensa uns nous canvis no triats per l'adolescent, dels quals el noi o noia se sent hoste d'un cos no triat, per tant, també és important l'etapa de mentalització per acceptar els canvis físics i emocionals que provenen de l'adolescència. És evident que la novetat no sempre pot agradar i els adolescents han de saber aprendre a estimar-se i a estimar els altres. Pensem que és una etapa molt delicada i que cal ficar el focus durant els anys que dura l'adolescència. Des dels centres docents caldria doncs treballar conjuntament les vulnerabilitats dels joves com

⁴ La professora Susan M.Sawyer ha publicat el seu article anomenat *The age of adolescence* a la revista nord-americana *The Lancet* al gener de 2018

ara la sexualitat, l'alimentació, les relacions familiars i amicals, els perills de l'abús de drogues i alcohol entre d'altres qüestions per tal de millorar la vida dels adolescents.

3.3 Educació sexual

3.3.1 Definició d'educació sexual

L'educació sexual és el procés d'aprenentatge dels coneixements, actituds, i valors envers la sexualitat en totes les seves manifestacions, des d'aspectes biològics fins als reproductius, l'erotisme, o la identitat, Palacios (2008:1). Per altra banda, *Planned Parenthood*⁵ afirma que l'educació sexual ajuda a les persones a obtenir informació i habilitats per a prendre decisions adequades sobre sexe i sexualitat.

La UNESCO (2010:2) per la seva banda diu que l'educació sexual és un enfocament cultural apropiat per al participant que ajuda a entendre el sexe a través d'informació científica comprovada i rigorosa. La UNESCO (2010: 12) creu que l'educació sexual és bàsica per al desenvolupament de l'adolescent però que actualment no s'imparteix de manera correcta i eficaç per tant, critica l'actual model d'execució educatiu en vers la sexualitat. A més, afirmen que el marc actual de la situació de l'educació sexual està impregnat d'ignorància i d'informacions confuses. Aquests factors poden influir en una amenaça pels adolescents per la seva formació sexual i UNESCO (2010: 12) afirmen que les autoritats sanitàries i educatives han d'agafar la responsabilitat d'impartir l'educació sexual, els quals els mestres han de treballar en col·laboració amb els pares.

El Pla de Salut Afectiva i Sexual (2013: 10) subratlla que l'educació sexual ha de servir per mantenir relacions sexuals responsables i alhora que es fomenti el respecte a les diferències culturals i d'orientacions sexuals. Com també ha de funcionar per aconseguir l'equitat de gènere i es creu que des de l'escola és un espai idoni per tractar aquestes qüestions.

L'article d'Eva Perea ⁶"*La asignatura prohibida: Educación sexual en España de 2016*", creu que l'educació sexual a joves és bàsica per al desenvolupament d'una societat

⁵ La informació sobre la definició d'educació sexual ha estat extreta del portal web *Planned Parenthood* que tracta sobre sexualitat.

⁶ Eva Perea escriu l'article *La asignatura prohibida: Educación sexual en la España de 2016* a la web de la Fundació Sexpol

diversa, igualitària i rica en valors i alhora serveix per preparar la joventut en matèria de sexualitat. Així doncs, actualment a Espanya no hi ha cap pla educatiu d'educació sexual.

3.3.2 Legislació actual espanyola sobre educació sexual

Actualment no hi ha cap llei que obligui a impartir educació sexual als centres educatius com una assignatura més, ja que amb l'arribada de la nova reforma educativa del 2013 (LOMCE) es va eliminar tot contingut relacionat amb la sexualitat als currículums acadèmics espanyols. Com tampoc hi ha cap regulació a les comunitats autònomes espanyoles que faci referència a l'educació sexual i ha de ser el mateix estat qui ho vinculi a l'educació de tota Espanya.

Eva Perea⁷ apunta en el seu article *La asignatura prohibida: Educación sexual en España de 2016*, de 2017 que l'educació sexual que s'apliqui de manera efectiva a les aules pot ajudar als alumnes a obtenir informació necessària per als seus dubtes. Perea afirma que cal implantar educació sexual a les etapes inicials de l'educació fins a la fase final de l'adolescència. Per tant, és bàsic que els adolescents rebin informació i coneixement sobre aquest tema i que l'estat espanyol canviï la seva llei sobre la matèria en qüestió.

En referència a les xerrades escolars que proporcionen els centres educatius als seus alumnes, Eva Perea, diu que aquestes xerrades donen informació basant-se en el component biològic, les ITS i els embarassos no desitjats. També explica que els instituts trien, en moltes ocasions, a empreses privades de l'àrea de la higiene íntima o dels preservatius per a dur a terme les explicacions sexuals. En conclusió, l'article considera que l'escola ha de ser el lloc on s'imparteixi l'educació sexual sempre que es complementi amb altres fonts d'informació.

L'informe IPPF (Federació de Planificació Familiar d'Espanya) (2005: 33) afirma que l'educació sexual a Espanya és escassa i arriba massa tard a la joventut. A més afirma que està massa centrada en aspectes biològics.

L'informe realitzat per CIMOP (Comunicació, Imatge i Opinió Pública) a l'Observatori de Salut de la Dona (2013: 8) revela que la informació que es proporciona als centres educatius és insuficient. Cal que els joves puguin participar més i que la metodologia

⁷ Eva Perea escriu l'article *La asignatura prohibida: Educación sexual en la España de 2016* a la web de la Fundació Sexpol

de treball sigui menys unidireccional. És més, les entrevistes fetes per CIMOP revelen que les xerrades educatives de sexe, se centren més a parlar de postures sexuals, de mides del membre viril, dels riscos d'embaràs i del dolor de la primera vegada que no en la salut sexual. Per altra banda, l'informe subratlla que l'educació sexual cal ensenyar-se a totes les etapes educatives.

En aquest informe, els autors estableixen una sèrie de pautes i de matèries que s'haurien d'ensenyar en relació a l'educació sexual segons l'edat. Les franges d'edat són les següents:

- Dels 9 als 11 anys: es podria parlar de qüestions corporals i d'higiene
- Als 12 o 13 anys: treballar el desig i l'encontre amb l'altre sexe
- Als 14 o 15 anys: treballar els primers petits contactes amb l'un i l'altra
- Als 15 o 16 anys: es pot parlar de mètodes anticonceptius
- Als 16, 17 o 18 anys: tornar a parlar dels mètodes anticonceptius, de l'erotisme en si i la diversitat de plaers

Bejarano i Mateos (2015: 1517) subratllen que cal més implicació dels governs estatals per contribuir a la millora i implementació d'educació sexual a les aules educatives. Hi ha una escassa vocació del sistema educatiu espanyol en parlar sobre temes afectius, afegeixen els autors.

En l'enquesta de la Lliga Espanyola de l'Educació, (2013:51) els adolescents enquestats van dictaminar que els agradaria que la freqüència de xerrades fos més freqüent i que caldria que les explicacions sobre els mètodes anticonceptius fossin més clares, per tal d'entendre millor els conceptes.

Una de les altres qüestions, no menys importants que les altres és l'educació sexual en referència a la diversitat de gènere i de la seva identitat. Els autors López i Martínez (2015: 1) especifiquen que cal poder parlar i treballar sobre la diversitat de gènere i alhora defensen l'educació sexual afectiva durant les diferents etapes educatives. Es reclama la formació integral als alumnes i la seva continuació per part del professorat. També demanen la creació de propostes didàctiques i la incorporació de la visibilitat sexual en el currículum dels centres educatius.

López i Martínez (2015: 3) reconeixen que l'educació afectiva sexual integral és bàsica per a poder fer front als casos d'homofòbia i assetjament escolar però també serveix perquè els adolescents entenguin les diferents qüestions relacionades amb les diverses identitats sexuals o la seva orientació des d'una edat precoç

La formació sobre diversitat sexual ha de ser transversal en tots els nivells educatius i que cal la implicació tan de la família com del professorat. Les aules han de ser llocs on es pugui parlar tranquil·lament, sense que l'alumne se senti cohibit d'expressar les seves diferències. L'empatia és clau per afrontar totes les qüestions que són delicades de tractar, López i Martínez (2015: 4).

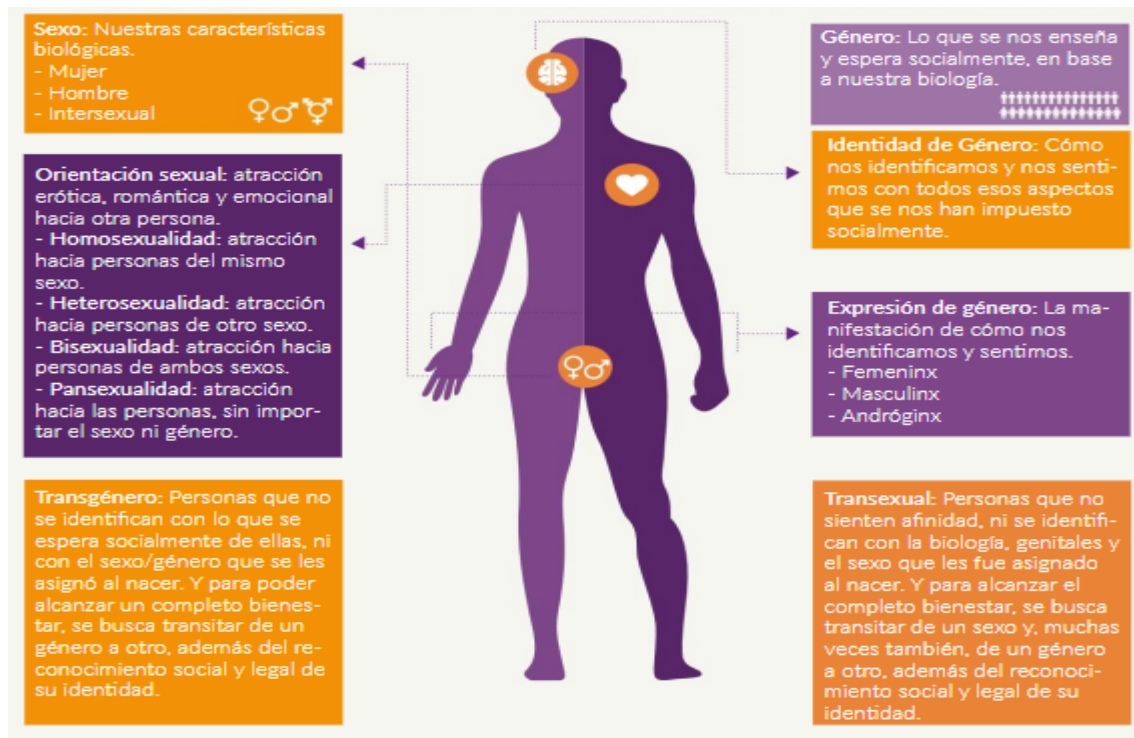
Per altra banda, González i Martín (2014: 24) afirmen que hi ha una manca de formació del professorat per poder tractar les problemàtiques de la diversitat de gènere i que aquests s'han de formar per poder informar correctament. També demanen més suport de les administracions públiques per poder disposar de més recursos.

González i Martín (2014: 26) també coincideixen en el fet que l'educació sexual inclusiva és una bona eina per eliminar els estereotips i promoure el respecte per la diversitat de gènere. Els professionals de l'educació són els pilars per fer entendre als adolescents que la diferència és positiva i que no pot ser discriminada.

Per tant, si s'educa als joves de manera que entenguin que la diferència de sexe, de gènere, de religions o de cultures sempre ha de ser respectada i que enriqueix als individus, s'eliminarà d'alguna manera tots els casos de discriminació.

En la següent infografia es veu les diferents definicions sobre la diversitat sexual⁸

⁸ Infografia extreta de https://issuu.com/todomejora/docs/todo_mejora_-_que_es_la_sexualidad Fonts de la infografia: OMS i de l'article de Vargas-Trujillo *Educación sexual, mucho más que sexo* 2007

3.4 Salut sexual

3.4.1 Definició d'ITS

L'organització nord-americana Avert⁹, pionera en donar informació sobre HIV i SIDA, des de l'any 1986 defineix les infeccions de transmissió sexual com a les infeccions que poden ser transmeses o passades quan un individu manté sexe sense protecció, o contacte sexual íntim amb una persona que ja pateix una ITS. Woods (2003: 12) explica que les ITS són causades per dos tipus de gèrmens: bacteris i virus. No obstant també un fong pot causar una ITS.

L'OMS¹⁰ també expressa les ITS es propaguen predominantment per contacte sexual, inclosos el sexe vaginal, anal i oral. També es poden propagar per mitjans no sexuals, per exemple, les transfusions de sang o productes sanguinis. Moltes ITS també es poden transmetre també de mare a fill durant l'embaràs o el part.

⁹ La definició de les malalties de transmissió sexual ha estat extreta de la pàgina web avert.org

¹⁰ La informació sobre el contagi de les malalties de transmissió sexual ha estat extreta de la pàgina web who.int

3.4.2 Classificació ITS

El ministeri de Sanitat d'Espanya (2005:36) cataloga les principals infeccions de transmissió sexuals en les següents:

- **Gonocòccia:** els símptomes poden aparèixer entre 2 i 7 dies després del contacte sexual genital, oral-genital o rectal. Més del 50% de les dones i entre el 5 al 25% dels homes no presenten símptomes. La infecció genital provocada per la gonorrea es caracteritza per una secreció groguenca i espessa juntament amb molèsties en orinar. Quan afecta a l'anús, hi pot haver secreció groguenca, espessa, amb picor anal. La infecció es pot transmetre a la parella o als contactes sexuals. Pot produir complicacions des d'esterilitat, tant en dones com en homes, fins a alteracions en altres òrgans (articulacions, pell ...) i també transmetre-la al recentment nascut en el moment del part, produint conjuntivitis.
- **Clamídia:** sovint no produeix símptomes però si aquests apareixen es manifesten entre 7 i 21 dies després del contacte sexual. En l'home hi ha una secreció clara i transparent acompanyada de molèsties a l'orinar. En la dona, hi ha un augment de flux, alteracions de la regla o sagnat després de la relació sexual. La infecció es pot transmetre a la parella o als contactes sexuals. Pot causar complicacions com esterilitat, afectació de la bufeta, malaltia inflamatòria pèlvica, embarassos extrauterins. La dona embarassada pot transmetre la infecció al fetus durant el part produint conjuntivitis, infeccions d'oïda o fins i tot infeccions pulmonars.
- **Sífilis:** és una infecció crònica generalitzada, que sol ser de transmissió sexual. En la majoria dels casos la transmissió d'una persona a una altra es produeix per contacte sexual (oral, vaginal, anal) amb una lesió sifilítica. També pot produir-se a través de la sang. En altres apareix al voltant de 20-40 dies del contacte sexual una úlcera o xancre indolora, amb vores, a la zona que va estar en contacte amb la zona lesionada, juntament amb una inflamació d'un gangli regional. Aquesta desapareix entre 6-8 setmanes i és el que coneixem com sífilis primària. Si no tracta la infecció pot passar a una altra etapa que coneixem com sífilis secundària en la qual es pot produir una erupció a la pell inclosos els palmells de les mans i les plantes dels peus (les lesions són molt contagioses).

Sense tractament pot aparèixer un període de latència (sífilis latent) i després d'aquest poden aparèixer alteracions a nivell cardiovascular o neurològic (sífilis terciària). Les dones embarassades poden transmetre la infecció al fetus podent- produir avortaments tardans, mort fetal i sífilis congènita.

- Herpes genital: entre 2 i 20 dies després del contacte sexual apareixen unes petites butllofes o úlceres doloroses la localització que varia segons la pràctica sexual que ha produït la infecció: vaginal, anal o bucal genital. Quan la lesió desapareix el virus queda latent en l'organisme i pot produir noves reinfeccions en situacions de disminució de la immunitat o estrès. La infecció es pot transmetre als contactes sexuals tant si en aquest moment es tenen símptomes com si aquests són inaparents. La dona embarassada pot transmetre la infecció al nadó en el moment del part que pot ser generalitzada i greu.
- Virus del papil·loma humà: en la majoria dels casos, la infecció és asimptomàtica. Pot aparèixer entre 1 i 20 mesos del contacte sexual (en els òrgans genitals, anals i orals) i sorgeixen unes lesions irregulars, verrucoses amb aspecte de coliflor, tot i que també poden presentar un aspecte aplanat. Determinats tipus de virus VPH es consideren precursors del càncer de coll d'úter o de genitals externs. La infecció es pot transmetre als contactes sexuals. El nadó pot contraure la infecció en el part per via vaginal si la mare presenta berrugues en aquest moment.
- Hepatitis C: el mecanisme més important de transmissió és a través de sang i hemo derivats de persones infectades. El 60-70% de les persones infectades no presenten símptomes o els símptomes són poc evidents. El risc de transmissió sexual és escàs, sobretot està relacionat amb pràctiques sexuals de penetració anal i relacions sexuals amb la menstruació en cas de ser la dona la portadora. El risc de transmissió sexual augmenta en cas de presentar infecció per VIH. La infecció amb freqüència pot cronificar-se (85% de portadors es fan crònics) i produir alteracions més greus com la cirrosi (20-30% dels portadors crònics). El risc de transmissió de mare a fill és baix (5-6%).
- VIH: Produeix la Síndrome d'Immunodeficiència adquirida (sida). El VIH es pot transmetre per via parenteral, sexual i vertical (de mare a fill a través de la

placenta, al moment del part o mitjançant la llet materna) .Després de la pràctica de risc han de passar 3 mesos perquè es puguin detectar en l'anàlisi els anticossos enfront del VIH. La infecció aguda pot no tenir símptomes o donar un quadre semblant a una grip. La infecció es pot transmetre als contactes sexuals. La presència d'una infecció de transmissió sexual fa que el risc de transmissió del VIH sigui més gran. Amb el pas del temps, i sense tractament específic anti retroviral, el VIH pot produir un progressiu deteriorament del sistema immunitari apareixent símptomes poc específics (febre, diarrea, disminució de pes, entre d'altres) fins arribar a una fase més avançada de la malaltia amb aparició de les denominades infeccions oportunistes, causants de la sida. Amb el tractament actual, el període asimptomàtic s'ha allargat notablement.

- Candidiasis: causada per un tipus de fong (normalment *Càndida albicans*). Els símptomes més freqüents inclouen picor important i secreció vaginal de color blanc i espessa. És freqüent que aparegui just abans de la regla. Altres símptomes inclouen dolor vaginal, cremor en genitals externs i dolor en orinar, entre d'altres. En l'home pot donar-se una inflamació del gland amb zones blanquinoses, picor i coïssor en aquesta zona. El període d'incubació és de 2 a 5 dies. A la dona no sol ser de transmissió sexual, sinó que la càndida forma part de la flora vaginal normal, i davant de determinats factors com una major acidesa del flux vaginal, presa d'anticonceptius, o antibiòtics, l'embaràs, etc. poden fer que apareguin els símptomes. En els homes la transmissió sexual és el més freqüent. Només cal tractar a la parella sexual si presenta símptomes.
- Polls púbics: els símptomes més comuns són el fort picor a la zona genital o a l'anus i aparició de polls o ous de color blanc en el borrisol púbic. Es transmeten per contacte íntim o per contacte amb la roba de llit o roba infectada (tenint en compte que la lladella no pot viure més de 24 hores fora del seu hoste).
- Sarna: els símptomes més comuns són picor molt fort, normalment a la nit i erupcions que apareixen a manera de línies de color grisós amb una sobrelevació en un dels extrems de predomini en palmells de les mans, entre els dits, a la zona palmar de la nina, plec de genolls, axelles i natges. En les persones que ja han estat en contacte amb el paràsit les lesions apareixen

abans. Es transmeten per contacte íntim o per contacte amb la roba de llit o roba infectada. En persones amb depressió del sistema immunitari el quadre clínic pot tenir més gravetat.

L'OMS¹¹ ha inclòs una sèrie de dades epidemiològiques sobre les ITS:

- A diari, més d'un milió de persones s'infecten amb una ITS
- Més de 500 milions de persones estan contagiades per l'herpes
- Més de 290 milions de dones estan contagiades amb el VPH
- Moltes ITS són asimptomàtiques
- Més de 350 milions de persones contrauen anualment o bé la clamídia, la gonorrea, la sífilis o la tricomoniasis

3.4.3 Promoció de la salut sexual

L'OMS defineix la promoció de la salut com a els mecanismes que permeten augmentar el control sobre la salut de les persones a millorar-la, OMS (1998: 10). La Carta d'Ottawa es recolza en cinc mecanismes d'acció per a la promoció de salut que són els següents OMS (1998: 11):

- Constituir una política pública saludable
- Crear ambients que donin suport a la salut
- Millorar l'acció comunitària per a la salut
- Incrementar les habilitats personals
- Organitzar els serveis sanitaris

Una altra faceta que recull el document de l'OMS sobre la Promoció de Salut és el terme de salut pública juntament amb l'atenció primària de la salut. Dos mecanismes que es creuen que són bàsics per a millorar la salut de les persones si s'actua amb un accés primari de salut per a totes les persones juntament amb l'educació per a conscienciar la població de les malalties, OMS (1998: 12).

¹¹ La informació sobre les dades epidemiològiques ha estat extreta de la pàgina web who.int

El terme de salut per a tothom es defineix com un nivell de salut que permet una vida social i econòmica productiva, la qual és essencial per a la bona promoció de salut, segons OMS (1998: 11). Per altra banda, els termes de les prevencions de les malalties i de l'educació sexual són pilars molt importants per a mantenir la salut de les persones, OMS (1998: 13).

L'any 1994 va tenir lloc a la capital egípcia, El Caire, la Conferència Internacional sobre Població i Desenvolupament, la qual fou una reunió coordinada per l'ONU per dictaminar, entre altres punts, l'accés a serveis reproductius i de la salut sexual. No obstant això, l'any 1974 ja va haver-hi un punt de trobada per part de l'OMS per tractar les problemàtiques en relació a la salut sexual de la població mundial.

L'any 2000 l'OMS i l'OPS van tenir trobades a Guatemala per impulsar un programa de promoció de la salut sexual, ja que consideraven que la salut sexual s'ha de promoure a tota la població. Van delimitar un grapat d'estratègies OMS (2000: 25) per conscienciar a la gent de com tractar la sexualitat de manera responsable. Les estratègies són:

- Integrar la salut sexual als programes de salut pública
- Promoure la igualtat de gènere
- Promoure un comportament sexual responsable
- Eliminar la discriminació i odi relacionats de les minories sexuals
- Eliminar la violència sexual

La UNESCO també ha volgut prendre partit en aquest assumpte, i el 10 de gener de 2018¹² va actualitzar el manual d'Orientacions Tècniques Internacionals sobre Educació i Sexualitat. El manual UNESCO (2018:22) promou l'educació sexual integral per a fomentar la salut i el benestar, el respecte dels drets humans i la igualtat de gènere per tal que els nens i adolescents es conscienciïn de portar una vida saludable i responsable. Han establert un sèrie de punts per aconseguir una educació sexual de qualitat:

- Informar i orientar els joves respecte a la transició de la infància a l'edat adulta i els canvis físics, socials i emocionals que aquesta comporta

¹² El manual es va publicar el 10 de gener de 2018 en format pdf

- Afrontar el repte que representen per a la salut dels temes sexuals i reproductius, aspectes que són especialment complicats durant la pubertat. Entre aquests reptes figuren la violència de gènere, l'embaràs precoç, l'anticoncepció, les malalties de transmissió sexual, el VIH i la SIDA
- Informar els joves sobre la prevenció i la transmissió del VIH, ja que a nivell mundial només el 34% d'ells tenen coneixements precisos al respecte
- Complementar i contrarestar el gran nombre de material de diversa qualitat a què tenen accés els joves a Internet i els ajuda a combatre els casos cada vegada més freqüents d'assetjament cibernètic

Els adolescents han de ser ensenyats una sèrie de conceptes claus en la seva educació sexual per a aprendre els valors sans de la sexualitat, UNESCO (2018:35). Els conceptes són els següents:

- Relacions: la família, els amics o les parelles sentimentals són relacions que mantenen els adolescents durant la seva etapa, de la qual han d'aprendre els valors com el respecte o la tolerància.
- Valors, drets, cultura i sexualitat: aprendre els drets humans, la sexualitat responsable, la diversitat de cultures i els valors de la sexualitat ha de ser matèria dins l'educació sexual.
- La comprensió del gènere: la construcció social del gènere, l'equitat de gènere o la violència de gènere ha de ser estudiada.
- Violència: conèixer els perills de la violència i com mantenir-se segur és important.
- Habilitats per a la salut i el benestar: la presa de decisions, la comunicació i la cerca d'ajuda és important per a mantenir una sexualitat sana.
- El cos humà i el seu desenvolupament: S'ha d'estudiar l'anatomia humana, la reproducció, la pubertat i la imatge del nostre cos.

- Sexualitat i comportament sexual: S'ha d'estudiar la resposta sexual i el seu ús que en fan els adolescents.
- Salut sexual i reproductiva: la prevenció de l'embaràs no desitjat i les malalties de transmissió sexual són qüestions que s'han d'incloure en el temari de l'alumnat.

A Catalunya, des de l'Agència de Salut Pública de Catalunya¹³ es fan campanyes de salut i també de salut sexual per conscienciar als adolescents perquè puguin portar una vida saludable en matèria de sexualitat. La Generalitat promou el Pla d'Acció 2016-2020 enfront del VIH i altres infeccions de transmissió sexual. L'Agència de Salut Pública de Catalunya és responsable tant de la promoció i la protecció de la salut, la prevenció i la gestió de les alertes epidemiològiques i alimentàries, com de la salut laboral. Des de la Generalitat de Catalunya han posat diversos eixos per treballar l'educació sexual com ara la web de Sexe Joves. També les xerrades educatives als centres educatius són matèria de l'Agència de Salut Pública de Catalunya, les quals intenten que els adolescents aprenguin de sexualitat amb una conferència teòrica i pràctica.

3.4.4 ITS i adolescents

L'enquesta de Control¹⁴ a joves espanyols de 18 a 35 anys afirma que el mètode anticonceptiu més emprat és el preservatiu masculí seguit per les pastilles del dia de després. Per altra Faílde, Lameiras i Bimbela (2008: 514) expliquen que més del 50% per cent dels joves utilitzen sovint el preservatiu en les seves relacions sexuals. No obstant això, quan es tracta d'una parella estable només el 50% dels enquestats afirma que l'utilitzen, i per altra banda, quan es tracta d'una relació ocasional, més del 70% se'l posen. A propòsit d'això, cal posar en dubte que realment els adolescents o millor dit, el 70% dels adolescents se'l posin en les relacions sexuals casuais ja que les ITS han augment molt respecte a anys anteriors. Es més, el Centre Nacional de Epidemiologia de l'Institut de Salut Carlos III (2017:3) afirma que durant els anys 2008 i

¹³ La informació sobre les diferents campanyes de salut ha estat extreta de la web de salutpublica.gencat.cat

¹⁴ La informació sobre l'enquesta de l'empresa Control ha estat extreta de la web static.deia.eus

2015 han augmentat en un 45% els contagis de sífilis i de gonorrea entre els joves, tot i que cal dir que afecta majoritàriament a les persones d'entre 25 i 35 anys més que als mateixos adolescents.

Segons González, Vázquez, Fierro, Muñoz, Rodríguez i González , (2015: 222) diuen que la majoria d'adolescents, més d'un 90%, prenen precaucions, tot i que els alumnes de 3r ESO són els que menys precaucions prenen, ja que estan menys conscienciats dels perills de les ITS. Com més edat, més precaucions es prenen. El preservatiu és el mètode més emprat i només un 9% ha optat per les pastilles anticonceptives.

Els diagnòstics de les malalties de transmissió sexual són poc freqüents en infants, no obstant això, els que són contagiats solen ser víctimes d'abús sexual. El col·lectiu que més contagis presenta són les adolescents. Per tant, la importància de campanyes d'educació sanitària continua sent primordial, Díaz, Curcoy, Trenchs, Giménez i Luaces (2014: 161).

El Centre Nacional de Epidemiologia de l'Institut de Salut Carlos III (2017:4) explica que han augmentat els casos de sífilis i gonorrea en els joves. Des de l'any 2008 fins al 2015, els casos de detecció de gonorrea han augmentat un 153% i de sífilis un 45%.

La Direcció General de Salut Pública, Qualitat i Innovació Centre Nacional d'Epidemiologia (2017: 14) apunta que la majoria de casos de persones contagiades amb ITS són joves i que van en augment, més concretament en un 25% més. En aquesta gràfica que proporciona el Centre Nacional d'Epidemiología de l'Institut de Salut Carlos III juntament amb la Direcció General de Salut Pública, Qualitat i Innovació Centre Nacional d'Epidemiologia (2017: 5) mostra els percentatges en el gruix de la població espanyola de la infecció de la gonorrea de l'any 2015:

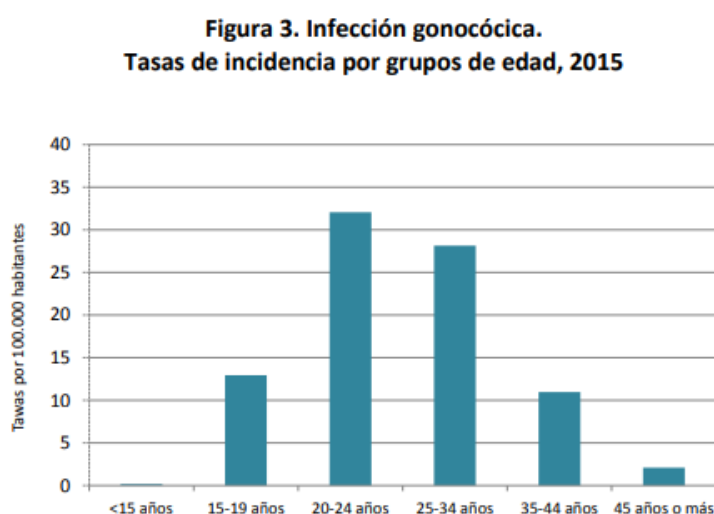
Tabla 2. Número y porcentaje de casos de infección gonocócica por edad y sexo, 2015

Grupos de edad	Sexo		Total
	Hombre N (%)	Mujer N (%)	
<15 años	6 (0,2%)	2 (0,6%)	8 (0,2%)
15-19 años	165 (6,5%)	39 (11,6%)	204 (7,1%)
20-24 años	472 (18,7%)	69 (20,5%)	541 (18,9%)
25-34 años	1.071 (42,4%)	110 (32,6%)	1.181 (41,3%)
35-44 años	548 (21,7%)	62 (18,4%)	610 (21,3%)
45 o más años	263 (10,4%)	55 (16,3%)	318 (11,1%)
TOTAL	2.525 (100%)	337 (100%)	2.862 (100%)

*No incluidos 7 casos sin información sobre edad (6 casos) o sexo (1 caso)

Font: Centre Nacional d'Epidemiologia

Els joves d'entre 25 i 35 anys són els principals afectats però sobta veure com els adolescents i els joves d'entre 20 i 24 anys també ofereixen dades elevades de contagi. Per altra banda, en la següent imatge de la Direcció General de Salut Pública, Qualitat i Innovació Centre Nacional d'Epidemiologia (2017: 6) es pot copsar la taxa d'incidència per grups d'edat també de la gonorrea. Sorprèn com el gruix més alt són els joves d'entre 20 i 24 anys.

Font: Direcció General de Salut Pública, Qualitat i Innovació Centre Nacional d'Epidemiologia

No obstant això, els casos de clamídia i de sífilis afecten més als joves d'entre 25 i 35 anys que no pas als més joves de 25 anys. Segons dades de la Direcció General de Salut Pública, Qualitat i Innovació Centre Nacional d'Epidemiologia (2017: 6) les persones més vulnerables en el contagi de malalties de clamídia, sífilis o gonorrea són els joves d'entre 20 i 35 anys. Els menors d'edat se salven, ja que gairebé sempre, com es veu a les estadístiques, són el gruix de població que menys contagis pateixen. Segurament perquè molts d'ells encara no s'han iniciat en el sexe. La conscienciació i la informació sobre les infeccions de transmissió sexual i la manera de prevenir-les en l'adolescència han de formar part de tots els serveis de salut sexual i de l'educació sobre la salut sexual.

El Pla de salut afectiva i sexual (2013: 25) reconeix que les malalties també depenen de la classe social de la qual es pertany i que les condicions polítiques, socioeconòmiques, culturals i mediambientals influeixen. Per altra banda, també s'afirma que l'educació afectiva sexual fa reduir les ITS.

També es remarca que l'ús del preservatiu pot estar dificultat entre els adolescents per un possible difícil accés al producte, o bé que no es porti en el moment de la relació perquè ocorri de manera espontània. El baix nivell d'estudis pot ser un altre factor que faci dificultar l'ús del profilàctic com també les creences culturals. Consumir drogues o alcohol fa reduir la sensació de risc, per tant pot afectar a l'hora d'emprar proteccions segons el Pla de salut afectiva i sexual (2013: 16).

3.4.5 Promoció de la salut sexual en matèria ITS-VIH

Des de l'OMS es va iniciar un programa per acabar, minimitzar i conscienciar a la població del món per reduir el nombre de contagis d'ITS. L'estratègia mundial del sector de la salut contra les infeccions de transmissió sexual 2016-2020, és com s'anomena el programa. L'OMS (2016: 19) afirma que el present projecte d'estratègia incorpora la resposta a la càrrega d'ITS. En ell es descriuen les mesures prioritàries necessàries per assolir els objectius mundials relacionades amb les ITS i la manera en què la resposta a aquestes infeccions pot contribuir a aconseguir la cobertura sanitària universal. El projecte d'estratègia es basa en tres marcs generals: la cobertura sanitària universal, la continuïtat assistencial en relació amb les ITS i l'enfocament de salut pública.

Les Nacions Unides va donar el tret de sortida contra la sida amb el programa Estratègia 2016-2021 de ONUSIDA per ajudar a les persones que pateixen aquesta malaltia. El programa (2016: 10) aposta per donar serveis d'accés a les persones del VIH que estiguin en risc de patir la malaltia. També es vol garantir els serveis de diagnòstic infantil a tots els nens i nenes exposades al VIH. Garantir el tractament, el qual es basa en retrovirals és molt important com també donar informació de com evitar el contagi. A més, ONUSIDA troba que la inversió ha de ser també important per a ajudar a la prevenció. Els objectius principals d'aquí fins al 2010 són clars:

- Reduir fins a 500.000 persones noves infectades pel VIH

- Reduir fins a 500.000 persones que morin per causes relacionades amb la sida
- Eliminar de la discriminació relacionada amb el VIH

D'altres objectius relacionats amb el VIH i les seves conseqüències del programa són:

- Assegurar una vida saludable i promoure el benestar a totes les edats
- Reduir les desigualtats a l'accés dels serveis i productes bàsics
- Assolir la igualtat de gènere i autonomia de les nenes i dones

Un altre punt on volen ficar èmfasi és en reduir la pobresa, ja que les poblacions més vulnerables al VIH solen ser les més pobres. Per tant, és important ajudar al desenvolupament econòmic i social dels països amb més dificultats per tal de reduir les taxes de contagi de la sida.

Des del Consell de la Joventut de Barcelona¹⁵ s'impulsa una campanya de prevenció del VIH i d'altres ITS dirigida a joves i entitats juvenils de la ciutat. La campanya Gaudeix #EnBoles consisteix en el repartiment de cinc mil paquets de preservatius i lubricants que es poden trobar en diversos punts de la ciutat i que també estan disponibles gratuïtament per a entitats juvenils que vulguin promoure la salut sexual en alguna de les seves activitats. Aquesta campanya sorgeix després de comprovar el desconeixement i els prejudicis associats a la salut sexual entre la gent jove, així com les xifres preocupants de transmissions d'ITS.

El Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat va impulsar el 2013 un pla contra les malalties de transmissió sexual i el VIH. Van establir un pla estratègic amb una sèrie de objectius per reduir i minimitzar les ITS i el VIH. Els objectius són els següents, Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat (2013: 54):

- Afavorir la coordinació nacional i internacional entre les diferents institucions per donar resposta a la problemàtica de les ITS i el VIH

¹⁵ La informació sobre la campanya #EnBoles ha estat extreta de la pàgina web cjb.cat

- Adaptar els sistemes d'informació a les necessitats a la resposta de l'epidèmia del VIH i les ITS per a conèixer la situació de les malalties i poder donar una resposta a elles
- Augmentar els coneixements enfront a les infeccions per VIH i ITS per tal de conscienciar a la població del seu risc
- Disminuir la incidència d'infeccions per VIH i ITS
- Promoure el diagnòstic precoç de les infeccions d'ITS i VIH
- Millorar l'accés al tractament precoç a les persones amb infeccions per VIH i ITS
- Promoure la igualtat de tracte i la no discriminació a les persones amb ITS i VIH
- Assegurar l'accés igualitari

L'Ajuntament de Barcelona¹⁶, en motiu de l'augment de les ITS, ha decidit establir un programa de prevenció a través d'algunes aplicacions mòbils com ara Grindr amb finalitats amoroses o sexuals per conscienciar als usuaris de tenir sexe amb responsabilitat i fer ús del preservatiu entre d'altres mecanismes.

3.5 Fonts d'informació que utilitzen els joves

Hi ha dos tipus de fonts d'informació sexual, segons Eva Perea¹⁷:

- Formals: en aquest grup s'inclouen les fonts tècniques i especialitzades en la matèria de la sexualitat, les quals tenen un coneixement vàlid per opinar amb la

¹⁶ La informació sobre el programa de prevenció ha estat extreta de la pàgina web diario.es

¹⁷ La informació de l'article d'Eva Perea ha estat extreta de la pàgina web sexpol.net

major precisió possible. S'inclouen els professionals de la salut com ara metges o psicòlegs.

- Informals: no tenen un coneixement absolut ni reconegut per donar informació amb exactitud i versemblança. S'engloba la família, els mitjans de comunicació o els amics entre d'altres.

Els adolescents reben molts estímuls sexuals un cop arriben a la pubertat, és per això, que fan servir moltes fonts d'informació per a saber més de la sexualitat. Segons Pascual-González, Pérez, Puentes i Avilán (2011: 73), afirmen que els adolescents no acaben d'estar del tot ben informats o bàsicament no ho estan, i és per això que contrauen malalties de transmissió sexual o que es converteixen en pares o mares abans d'hora per un embaràs no desitjat.

Per altra banda, els mitjans de comunicació transmeten una sexualitat carregada d'estereotips masclistes que provoquen violència sexual i discriminació. A més, l'autora també diu que les fonts formals són insuficients. Els centres educatius trien per ells mateixos a qui volen que donin les xerrades sobre sexe, que moltes vegades són impartides per empreses privades del sector de la higiene íntima i aquests deixen de banda els components psicològics i socials de la sexualitat, segons Eva Perea.

En contraposició, Bleakley, Hennessy, Fishbein i Jordan (2009: 6), exposen en el seu estudi que els amics i els docents educatius són els més utilitzats a l'hora de buscar informació sobre sexe. Pascual-González, Pérez, Puentes i Avilán (2011: 76) també expressen que els pares són l'opció preferida dels adolescents per comentar qüestions sobre sexualitat. L'article de Olga Gloria Barbón¹⁸ explica que els adolescents tenen com a prioritat informar-se a través dels mitjans de comunicació, els amics i la família.

Blázquez, Gómez, Frontaura, Camacho, Rodríguez i Toriz (2017: 3) afirmen que hi ha molts canals d'informació que donen informació errònia que acaben en mans d'adolescents, ja que els més joves no saben triar amb rigor la informació de qualitat i poden acabar accedint a continguts de poc rigor científic.

En l'enquesta de Blázquez, Gómez, Frontaura, Camacho, Rodríguez i Toriz (2017: 3) diu que la tercera cerca feta pels adolescents té a veure amb les malalties de

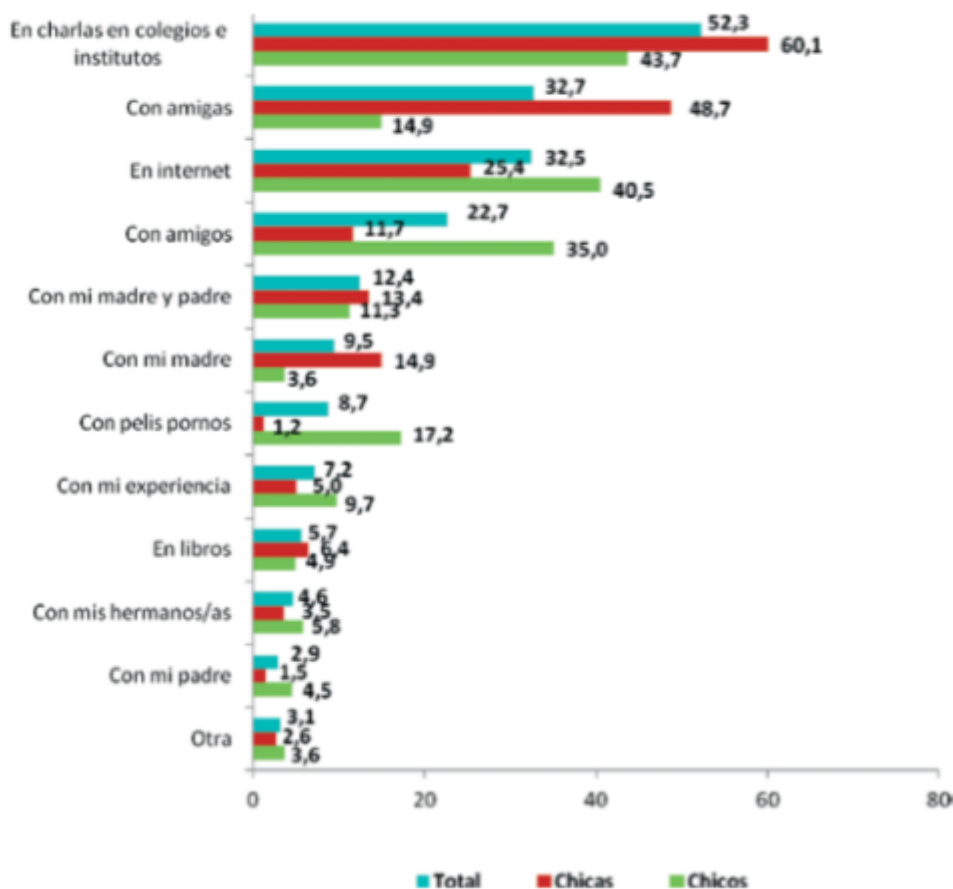
¹⁸ La informació sobre l'article d'Olga Gloria Barbón ha estat extreta de la pàgina web bvs.sld.cu

transmissió sexual i el VIH. També, Internet torna a ser la font preferida per als més joves perquè és ràpida, fiable i privada. Els pares són la segona font més recomanada per a cercar informació, segons els enquestats. El problema rau en què els adolescents es poden fiar d'uns continguts que no siguin vertaders i que actuïn segons el què han llegit. Per tant, segons els autors, Blázquez, Gómez, Frontaura, Camacho, Rodríguez i Toriz (2017: 5) és important que se'ls ensenyi a tenir una visió crítica sobre les coses. Cal que obtinguin una alfabetització crítica en salut. Pascual-González, Pérez, Puentes i Avilán (2011: 76) diuen que la font d'informació preferida són els pares.

El què sobta de l'enquesta de Blázquez, Gómez, Frontaura, Camacho, Rodríguez i Toriz (2017: 4) és que els pares també tenen una influència gran a l'hora de donar informació sexual, ja que els enquestats diuen que a part d'Internet, els pares són la tercera opció més emprada. També consideren que els pares són útils per contrastar la informació que reben els més joves. La seva experiència pot donar consells. Els amics són la segona opció per ratificar la informació. A tot això, Internet és el rei de les cerques dels joves ja que la prefereixen per sobre d'altres fonts amb un total d'un 56%.

Un estudi del 2013 de la Lliga Espanyola de la Educació (2012: 32) informa que la principal font que tenen els adolescents per informar-se sobre sexe i sexualitat són les xerrades que es produeixen als centres educatius i en segona opció, els amics. Internet es converteix en la tercera opció. Aquest gràfic mostra les diferents fonts dels adolescents enquestats:

Gráfico 21. Cómo obtuvo información útil sobre sexualidad y cuidados de la salud sexual

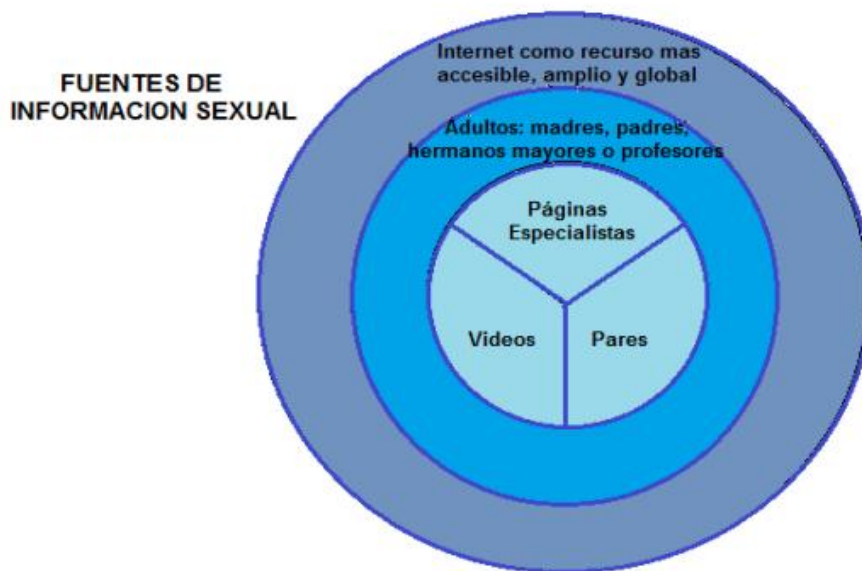

Font: Lliga Espanyola de l'Educació d'Utilitat Pública 2012

Acevedo (2014: 22), diu que els centres docents aporten informació necessària però que aquesta no acaba de ser suficient pels adolescents. Per la seva banda, els pares és una opció directa i clara per parlar de sexualitat amb els seus fills, però no acaba de produir-se ja que, sovint hi ha una manca de confiança. Aquest buit d'informació és emplenat pels mitjans de comunicació, que són fonts d'informació de fàcil accés. No obstant això, una bona part d'informació és obtinguda a través dels pares seguit pels amics, llibres i Internet. A més, l'autora afegeix (2014: 61) que la font d'informació més utilitzada pels adolescents és Internet, on també s'inclouen les xarxes socials com també les pàgines webs vinculades a qualsevol organisme oficial de salut i alhora les pàgines web amb contingut pornogràfic. S'utilitza Internet perquè les cerques són fàcils de trobar i no cal complicar-se la vida. A més, es decanten per Internet abans que els pares, ja que la informació a Internet és més científica que la dels pares que poden informar sobre les seves experiències personals més que amb rigor científic. Com

també, la privacitat que dóna Internet és un altre gran factor que prioritza fer ús d'aquesta font d'informació. A més, la utilitat de la informació sexual trobada a Internet es basa en cinc eixos; actuar, prevenir, informar-se, riure i cercar plaer sexual.

Així doncs, Acevedo (2014: 24) expressa que els adolescents que fan servir fonts d'informació com ara els amics o els mitjans de comunicació solen tenir una vida sexual més activa que els joves que cerquen informació en altres formats. A continuació, s'exposa el gràfic de les fonts més utilitzades dels adolescents segons l'autora:

Font: Universitat del Bío-Bío 2014

Per tant, sembla que nosaltres pensem que els amics, que són les variables que més es repeteixen en moltes enquestes, són les fonts més emprades pels adolescents per informar-se, apart de què Internet, nova eina d'informació, ha agafat molta força per establir-se com una font principal. En conclusió, en un ordre nominal, els amics i Internet són les fonts que més importància tenen a l'hora d'informar als joves. Després, els pares, els mestres, els llibres ja queden en un segon pla ja que no són fonts preferides pels adolescents. La relació pares-fills pot mancar de confiança per parlar sobre aquests temes, els llibres no són consumits per gran part de la població i els

mestres només informen de manera puntual. Les xerrades sexuals a centres educatius són esporàdiques i no acaben d'aprofundir tot i que aportin informació molt útil.

3.6 La Generalitat de Catalunya i la informació sobre sexualitat que ofereix

La Generalitat de Catalunya ofereix un portal web com a referència informativa de sexualitat i sexe. La web sexejoves.gencat.cat dóna als usuaris a tot tipus de contingut i també compta amb un formulari i un xat per fer arribar els dubtes que es tinguin per ajudar a comprendre la sexualitat entre els més joves. També, els centres primaris de salut ofereixen la tarda jove, la qual consisteix en resoldre dubtes i preguntes dels joves presencialment.

Als centres d'educació de secundària, s'hi ofereix una xerrada sobre sexe als alumnes. Aquesta és oferta per una infermera o membres d'alguna associació relacionada amb la sexualitat dels joves. Aquestes xerrades depenen del programa Salut i Escola i de l'Atenció a la salut sexual i reproductiva.

L'any 2013, des de la Generalitat de Catalunya, es va publicar el Pla de Salut Afectiva i Sexual per a promoure i fer prevenció en la infància i l'adolescència. Alhora vol afavorir els factors de protecció i l'atenció als grups de persones joves vulnerables i, de l'altra, reduir els factors de vulnerabilitat i les conductes de risc. El Pla d'acció Departament de Salut (2013: 119) pretén donar les eines necessàries perquè els joves que viuen en situacions de vulnerabilitats puguin prevenir les ITS i els embarassos no desitjats. Per aquestes poblacions, a més de poder utilitzar els recursos normalitzats, cal introduir algunes accions o serveis que puguin atendre les seves necessitats específiques. Aquest pla treballa en sis eixos:

- La promoció i la sensibilització: els objectius d'aquest eix són dissenyar campanyes de sensibilització i informació per generar una visió positiva de la sexualitat, la creació de trobades per a professionals sanitaris, l'elaboració i difusió d'una declaració sobre l'equitat de gènere i l'elaboració d'una guia informativa sobre continguts per a infants i adolescents.
- La formació dels professionals: els objectius d'aquest eix són desenvolupar activitats de formació i alhora que els professionals en l'ús educatiu de les TIC en matèria de salut es formin.

- El treball en xarxa i promoció de les xarxes socials: els objectius d'aquest eix són l'elaboració d'una plataforma telemàtica regulada pel Departament de Salut, l'assignació de tasques d'un coordinador de la salut sexual i promocionar a través de les xarxes socials projectes dirigits als joves en situació de vulnerabilitat.
- L'optimització i adequació dels recursos: els objectius d'aquest eix són l'elaboració d'un mapa de recursos als professionals que treballen amb joves de situació de vulnerabilitat, fer una anàlisi de les ofertes dels recursos de les necessitats dels joves i la realització d'audiovisuals destinat a la prevenció d'embarassos i ITS.
- La intervenció amb els joves en situació de vulnerabilitat: els objectius d'aquest eix són desenvolupar accions educatives per als joves i la seva formació.
- La intervenció amb les famílies: els objectius d'aquest eix són promoure les trobades de famílies de diferents cultures i la realització d'activitats formatives.

A més, el Pla de Salut Afectiva i Sexual (2013: 8) ha agafat de referència els requisits bàsics establerts per l'Associació Mundial de la Salut Sexual, els quals han definit una sèrie de punts:

- Reconèixer, promoure, garantir i protegir els drets sexuals per a tothom i ubicar-los en el context dels drets humans
- Avançar cap a la igualtat i l'equitat de gènere
- Condemnar, combatre i reduir totes les formes de violència relacionades amb la sexualitat
- Promoure l'accés universal a la informació completa i l'educació integral de la sexualitat
- Assegurar que els programes de salut reproductiva reconguin el caràcter central de la salut sexual
- Detenir i revertir la propagació de la infecció pel virus de la immunodeficiència humana (VIH) i altres ITS
- Identificar, abordar i tractar les preocupacions, les disfuncions i els trastorns sexuals
- Aconseguir el reconeixement del plaer sexual com un component de la salut i el benestar total

La Corporació Catalana de Mitjans Audiovisuals amb la col·laboració de la Generalitat de Catalunya ha llençat un webdoc interactiu anomenat "Saxis"; el qual pretén donar veu als testimonis de joves que exposen les seves inseguretats i els seus dubtes, i expliquen el que saben sobre sexualitat. Aquestes històries, que formen l'eix argumental del webdoc, estan agrupades en 10 blocs temàtics: tenir fills ara?, sexe i gènere, parlem de sexualitat, el meu cos, cossos de ficció, diversitats sexuals, les meves relacions, practicant, no és no, i prevenció. El documental interactiu també inclou aportacions de veus expertes i testimonis de persones famoses sobre els temes de què parlen els joves participants. També hi ha un sexòmetre, un consultori en línia, un resum de drets sexuals i un recull de recursos.

Com també hi ha LaClara.info, el qual és un projecte de l'Agència de Salut Pública de la Generalitat de Catalunya, per potenciar la difusió dels missatges preventius relacionats amb les drogues i reduir comportaments de risc dels joves a partir dels 18 anys.

3.7 La sexualitat i el seu consum

3.7.1 Com consumeixen la sexualitat els adolescents

La Fundació Atenea¹⁹ remarca que la pornografia té un efecte nociu per als adolescents en la seva sexualitat. La pornografia, segons apunta l'informe, d'alguna manera substitueix l'educació sexual dels més joves, que troben que és molt fàcil consumir cinema per a adults, ja que aquest es pot visionar des d'un telèfon mòbil. En aquest sentit, el model del porno es basa molts cops en uns rols masclistes, basats en el plaer de l'home i moltes vegades en situacions inversemblants.

Els adolescents poden agafar com a model aquesta sexualitat, la qual està molt allunyada de la realitat. És més, la violència sexual, segons Fundació Atenea, pot estar legitimada gràcies al porno, la qual els casos de violència de gènere ja comencen a estar presents des de l'adolescència.

No obstant això, són moltes les veus que demanen que la pornografia pugui ser una eina per a l'educació sexuals dels joves. És més, la productora de cinema per a adults

¹⁹ La informació sobre la fundació Atenea ha estat extreta de la pàgina web de diario.es

feminista, Erika Lust, ha creat un lloc web²⁰ d'educació pornogràfica per a pares. Aquesta web proporciona material que denuncia el porno masculista. Alhora, hi ha un curs que s'imparteix a Boston anomenat Alfabetització porno. Aquest curs té com a finalitat conscienciar als joves per evitar la violència sexual.

Acevedo (2014: 92), informa que els adolescents també consumeixen sexualitat a través dels continguts pornogràfics que hi troben a la xarxa. Aquesta font d'informació sol ser trobada de manera casual i no intencionada, per tant, no s'acaba d'agafar com una font ferma per consumir sexualitat i obtenen informació de com fer l'acte sexual a través de vídeos o imatges pornogràfiques.

Vargas i Barrera (2004: 77) expliquen en el seu estudi que els adolescents que consumeixen més continguts televisius amb alta càrrega sexual expressen actituds més sexistes i tenen més activitat sexual. Per tant els adolescents veuen reproduïts a la televisió uns estereotips de relacions i de sexe diferent a la realitat.

Cevasco (2010: 1) també afirma que els continguts televisius de caràcter sexual tenen influència en els adolescents. Aquests adquireixen moltes actituds i comportaments sexuals derivat del que veu a la televisió i als mitjans de comunicació. L'autor remarca que cal tenir compte amb què visionen els adolescents i què cal legislar per evitar difondre una imatge errònia de la sexualitat als més joves.

Un article del New York Times titulat *Aprender de la pornografía*²¹ de l'autora Maggie Jones fa un exercici de reflexió sobre el consum dels adolescents en la pornografia. L'article exposa el curs Alfabetització Porno, el qual tracta d'ensenyar als joves com ha de ser la sexualitat i com poden utilitzar la pornografia per aprendre. Com que saben els impulsors d'aquest programa que el consum del porno als joves no s'aturarà, per tant intenten que almenys sigui un consum positiu, és a dir, que puguin aprendre i evitar la violència sexual.

²⁰ Erika Lust és una actriu porno que ha creat una web per donar consells als pares sobre la pornografia i la sexualitat. La web és <http://thepornconversation.org/>

²¹ L'article es pot trobar a la pàgina web de New York Times en la versió en espanyol amb data del 11 de febrer de 2018

Vidal i Nuño (2014: 168) manifesten en un estudi a adolescents d'Euskadi que alguns anuncis de marques publicitàries importants desprenen actituds i comportaments sexistes i que aquestes són identificats pels alumnes de 4t ESO, els quals veien a la dona com a objecte sexual o de dona interessada als anuncis. Com també es torna a fer ressò en què les actituds sexistes són fomentades pels mitjans de comunicació i de la publicitat.

Acevedo (2014: 329) expressa que en els programes televisius hi apareixen molts continguts sexuals que tenen una influència real en els adolescents, els quals, es prenen el sexe com una qüestió superficial que augmenten els embarassos no desitjats i l'aparició de les ITS.

Cal afegir que molts continguts que apareixen als mitjans de comunicació, a la publicitat i a Internet estan totalment estereotipats i sexualitats. Per tant, els adolescents que es passen moltes hores al dia consumint aquests productes necessiten d'unes guies i d'unes pautes per distingir entre la ficció i la realitat. Alhora, els organismes encarregats del control dels continguts haurien de posar-se a treballar per evitar sexualitzar la societat. La sexualitat cal treballar-la amb professionals i amb realisme i cal deixar fora de l'abast dels més joves tots aquells elements que distorsionen la versemblança de la sexualitat.

3.7.2 La sexualització de la societat

Molts aspectes de la societat actual contenen una alta dosi de sexualització com ara la publicitat, les pel·lícules o les sèries de televisió. Per exemple, són molts els anuncis publicitaris que es mostren a la televisió que, amb l'excusa de vendre els seus productes, sexualitzen el seu producte i en extensió a les dones. Molts anuncis d'AXE, marca de desodorants, mostra el seu producte com a potenciador per a mantenir relacions sexuals amb dones. Per tant, segons Bernad i Arda, (2015: 16), fer servir el sexe com a reclam publicitari funciona. A més, en molts anuncis publicitaris la dona se sotmet a la voluntat de l'home.

El sector de la publicitat és un element vehicular constant d'estereotips on s'utilitza el sexe i les imatges provocatives. La dona s'ha convertit en un pur objecte sexual, la qual s'ha sexualitat la seva imatge contínuament. Per tant, pensem que la publicitat, en molts casos, tot i que l'Institut de la dona vulgui canviar la dinàmica, conté molts

elements sexistes i masclistes, que ofereixen una visió denigrant cap al gènere femení, segons Bernad i Arda, (2015: 10)

Pel que fa a la sexualització al món del cinema, el treball de fi de màster de De Almeida (2012: 55), conclou que les pel·lícules de més èxit comercial tenen a directors masculins i opten per pocs personatges femenins, on en moltes ocasions, hi ha una gran càrrega eròtica on molts rols femenins en un curtmetratge, moltes vegades, té la funció eròtica i romàntica on apareixen dones joves i atractives. Cal expressar que el cinema que coneixem, és a dir, Hollywood i les seves produccions més èxit, encara no ha superat els estereotipis sexistes i continuen aposten per un cinema on les dones no acaben de tenir suficient protagonisme. A més, el nombre de directores és irrisori en comparació amb el de directors.

Igual passa amb les sèries de televisió, segons el treball de màster de Folgueras (2011: 32), afirma que la sèrie "*La que se avecina*", de gran quota de pantalla, també conté estereotips femenins i un llenguatge denigrant cap a les dones, per tant, la sèrie no està exempta d'estereotips. És molt comú que en les sèries televisives, de gran èxit, comparteixen els mateixos rols femenins de les grans produccions nord-americans.

La hipersexualització de la societat té els seus orígens a les dècades dels anys vuitanta i noranta, quan després d'unes corrents feministes als anys seixanta, vingueren uns moviments antifeministes, en els quals la dona passa a ser en comptes de subjecte a objecte, Cobo (2015: 10). L'autora expressa que són els mitjans de comunicació qui produeixen imatges i continguts de dones hipersexualitzades, les quals se li dóna importància al seu cos.

Cobo (2015: 17) és molt crítica amb la societat actual, ja que considera que es viu en un model de feminitat subordinada a la hipersexualització i que les representacions que fan els mitjans de comunicació de les dones juntament amb la prostitució, el negoci de la moda, la pornografia han contribuït a crear el "significat social de la normativitat de gènere". A més, aquest model és el que proposen les societats patriarcals que ajuden a augmentar la misogínia.

La imatge de les dones, segons la perspectiva que dóna la publicitat, es construeix a partir del menyspreu i la tipificació dels rols de gènere, García i Martínez (2008: 118).

A més, als mitjans de comunicació se les representa amb uns patrons que infravaloren la imatge del seu propi gènere. Els estereotipis de dones i bellesa estan molt presents i sembla que no hi ha canvis. Cal afegir que les autores de l'article denoten una sèrie de patrons que es reproduïxen en els mitjans de comunicació com ara:

- La sexualització dels plantejaments editorials de les publicacions periòdiques
- La presència de la imatge de les dones com a víctimes en els continguts informatius dels mitjans
- Escassa presència de dones en la producció de continguts
- Absència de la representació de les dones que no sigui maniqueïsta des de la perspectiva de gènere
- Absència de la representació de la dona a partir de la seva pròpia quotidianitat
- Invisibilització de les dones als informatius

En conclusió, pensem que la publicitat, el cinema i les sèries de televisió no acaben de ser un bon exemple per als més joves. Aquests poden agafar de model els rols que es reproduïxen i veure les dones com a objectes sexuals. Cal canviar la dinàmica que té la societat i fer que no es tinguin uns productes d'entreteniment tan sexualitzats. No obstant això, és difícil canviar el producte. El patró ven i el consumidor és qui té la raó. No sabem que pot passar si s'acaben tots aquests estereotipis si les audiències serien les mateixes. O si la publicitat tindria el mateix efecte en els seus compradors.

4.RESULTATS

4.1Anàlisis web

4.1.1 Definició pàgina web

Segons la Reial Acadèmia Espanyola²² "una pàgina web és un conjunt d'informacions d'un lloc web que es mostren a una pantalla que pot incloure textos, continguts audiovisuals i enllaços entre altres pàgines". L'IEC²³ afirma que "una pàgina web és un document amb informació codificada compatible amb el sistema de comunicacions de la xarxa Internet". Per altra banda, el Gran Diccionari de la Llengua Catalana²⁴ diu que "una pàgina web és un document al qual s'accedeix a través del web, que forneix informació multimèdia amb punters o enllaços hipertextuals".

Per altra banda, INTEF²⁵ (Institut Nacional de Tecnologies Educatives i de Formació del Professorat) fa una breu classificació de les principals característiques que posseeix una pàgina web:

- Hipertext: pot ser un text o una imatge que es mostra a la pantalla i que està vinculat a altres pàgines de la web. Quan el cursor es posiciona a l'hipertext aquest pren la forma d'una mà.
- Multimèdia: a la pantalla poden haver-hi textos, imatges, vídeos, animacions o àudios entre d'altres elements multimèdia.
- Universalitat: es pot accedir a una web des de qualsevol sistema operatiu, amb qualsevol navegador i des de qualsevol part del món.

²² La RAE és una institució responsable de la regulació de la llengua castellana

²³ L'IEC és una corporació acadèmica, científica i cultural que s'encarrega dels elements de la llengua catalana

²⁴ El Gran Diccionari de la Llengua Catalana és un repertori lexicogràfic que conté la part lexical de la Gran Enciclopèdia Catalana

²⁵ L'INTEF forma part del Ministeri d'Educació i ofereix cursos de formació per a professors de nivells no universitaris de centres educatius amb fons públics

- Informació pública: tota la informació d'una web està distribuïda en milers d'ordinadors que ofereixen el seu espai per emmagatzemar-la.
- Dinamisme: la informació de la web pot ser actualitzada per l'usuari que visiona el lloc sense haver de conèixer detalls tècnics.

El navegador, segons INTEF, és el programa que s'empra per accedir als continguts d'Internet. Aquest ha de ser capaç de comunicar-se amb un servidor i entendre el llenguatge de les eines que fan servir la informació de la web. Sense un navegador no es pot accedir a una web.

A tot això, Breña (2014: 3), classifica altres elements d'una web que són els següents:

- Encapçalament: és el tema que s'usa per definir un conjunt d'arxius que proporcionen un aspecte determinat al portal. A més es fa servir per a la classificació temàtica del portal.
- Barra esquerra i dreta de navegació: en aquests elements es troben diversos blocs que contenen hipervincles a l'interior de la pàgina i a altres llocs d'Internet.
- Contingut central: aquí apareix el contingut principal de la pàgina web on els administradors solen penjar tot tipus de continguts en aquest apartat perquè l'internauta el vegi.
- Peu de pàgina: ofereix informació sobre l'administrador del lloc, les polítiques del portal i el seu *copyright*.
- Bàners: és un format publicitari d'una pàgina web que té com a funció atreure a la persona que navega cap al lloc web de l'anunciant del bàner.

4.1.2 Anàlisi Sexe Joves

El portal web es va crear l'any 2006 a través de l'Institut Català de la Salut, ja que van voler aprofitar que els joves poguessin accedir als seus continguts en línia per resoldre dubtes i preguntes. Sexe Joves depèn del Departament de Salut i es va dissenyar com una cartera de serveis del programa d'Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva. Dins la web hi treballen psicòlegs, llevadores, infermeres i ginecòlogues entre d'altres. Alhora hi ha una administradora del web. En aquest sentit, hi ha un comitè editorial format per professionals de la salut, els quals decideixen quins continguts s'han de penjar al web.

Segons els criteris de la comunicadora audiovisual Anna Campins²⁶, l'organisme INTEF²⁷ i l'empresa Cícero Comunicación²⁸ hi ha una sèrie de variables per analitzar una web, que la fan bona o dolenta. Aquestes variables són les següents aplicades a Sexe Joves:

Objectius: la principal finalitat és oferir informació sobre sexe, sexualitat, drogues, assetjament virtual i psicologia afectiva als joves d'entre 15 i 25 anys i alhora proporcionar informació i les localitzacions de centres de salut. El públic objectiu són joves d'entre 15 i 25 anys. Utilitzar les noves tecnologies, sigui Internet, o els dispositius mòbils com a intermediaris de proporcionar informació als joves és la finestra que intenta aprofitar Sexe Joves per arribar a ells. Per tant, el *boom* de l'Internet de començants del segle XXI es va veure reflectit l'any 2006, quan la Generalitat de Catalunya va decidir aprofitar aquesta oportunitat tecnològica per apropar als joves la informació sobre sexualitat. A més, Falguera (2012: 90) afirma que un altre dels objectius de la web és contribuir a la disminució dels embarassos no desitjats i a la davallada de les malalties de transmissió sexual. Com també millorar l'accés dels joves als centres sanitaris i que disposin d'una consulta virtual.

²⁶ Anna Campins és una comunicadora audiovisual que va publicar un article sobre les característiques òptimes que hauria de tenir una pàgina web a InBound Cycle: Agència d'Inbound Màrqueting al 2017

²⁷ L'INTEF forma part del Ministeri d'Educació i ofereix cursos de formació per a professors de nivells no universitaris de centres educatius amb fons públics

²⁸ L'empresa Cícero Comunicación és una consultoria de comunicació especialitzada en el sector de la salut i del consum

Evolució nombre de visites: Des del 2006 fins al 2017, els últims estudis reflecteixen un bon augment de visites a l'últim any tot i que als anys anteriors el volum havia disminuït respecte al 2014, 2015 i 2016. En el següent quadre, s'observa com han evolucionat el nombre de visites, Institut Català de la Salut, Memòria del web sexe joves (2017: 4):

	Taula 1. Evolució de les visites del 2006 al 2017					
	2006 a 2013	2014	2015	2016	2017	Total
Visites totals	1.105.543	48.830	44.172	44.499	63.109	1.306.153
Mitjana de visites mensuals	92.129	4.069	3.681	3.708	5.259	108.846

Font: Memòria del web Sexe Joves

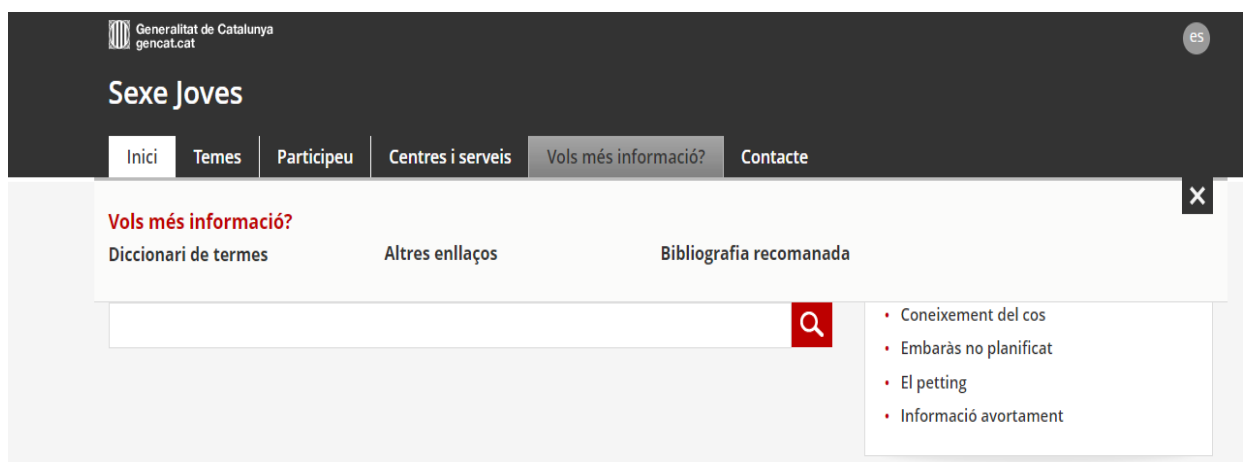
En el següent quadre s'observa les dades de visites del 2017, les quals mostren un total de 173 visites al dia de mitjana al web sexe joves, Institut Català de la Salut, Memòria del web Sexe Joves (2017: 4):

Taula 2. Dades generals	
Mitjana per dia	173
Durada mitjana de la visita	3,63
Visites nacionals	42.628
Visites internacionals	19.945
Visites d'origen desconegut	536
Pàgines vistes	120.175
Visualitzacions de pàgina	173.904
Mitjana visualitzacions dia	476
Mitjana pàgines visitant	2.76
Visitants que tornen	5.563

Font: Memòria del web Sexe Joves

A més a més, durant el 2017 els temes més cercats foren l'apartat de les ITS, el del coneixement del cos i el de l'abús sexual, segons dades de la Memòria del Web Sexe Joves (2017: 5). Pel que fa als xats, els sis primers mesos de l'any 2017 van tenir una bona afluència de xats, tot i que a partir de juliol les xifres ja van baixar. El mes de març hi va haver un total de 214 xats. Els temes més consultats o preguntats als correus electrònics són la contracepció, l'embaràs i el coneixement del cos. Cal explicar que durant els anys 2014 i 2015, els correus electrònics no funcionaven perquè estaven aturats per ordre governamental. Hi ha un total de 36 experts que responen als correus electrònics i als xats que són entre llevadors i llevadores i psicòlegs i psicòlogues.

Contingut: la web Sexe Joves ofereix informació sobre sexualitat, drogues o assetjament entre d'altres temes en diferents blocs. A més, desglossa els temes més consultats i dóna un servei per al feedback a través d'un xat, d'un formulari de contacte i d'una enquesta de satisfacció. L'encapçalament de la pàgina principal inclou l'apartat anomenat vols més informació, el qual conté tres subapartats; diccionari de termes, altres enllaços i bibliografia recomanada. En la següent captura de pantalla s'observa els tres subapartats mencionats:

Font: sexejoves.gencat.cat

El portal web conté un cercador que ajuda a l'usuari a trobar el seu centre de salut més proper amb la introducció del codi postal. Existeix un portal de notícies que amb el temps es va actualitzant segons els esdeveniments. Per exemple, a finals d'any es puja la notícia del dia internacional de la SIDA, quan s'acosta el 8 de març, es penja la

peça informativa del dia internacional de la dona o també s'informa del concurs de curtmètrages de finals de mes de maig. Per tant, es va actualitzant segons les dates.

Els diferents continguts que ofereix Sexe Joves contenen els següents elements:

- Bàners publicitari: depèn de l'època de l'any, al Nadal per exemple, hi ha un bàner que felicita les festes nadalenques.
- Text: la redacció és directa i concreta. No s'allarga molt però la tipografia del color no canvia gairebé mai, ja que la lletra és grisa amb algunes negretes. També hi ha lletres blanques amb fons de color. El format pregunta-resposta és bastant utilitzat, sobretot per captar l'atenció del lector. En la següent captura de pantalla es veu el tipus de lletra que s'empra:

El cos de la dona va canviant. A l'aparell reproductor, l'úter augmenta considerablement la seva capacitat, al coll uterí es produeix un flux dens i adherent per impedir el pas de bacteris i altres substàncies cap a l'úter, la vagina es fa més elàstica, la vulva augmenta la seva vascularització i pigmentació. Les mames augmenten de mida i es preparen per a l'al·letament.

Al cor i als pulmons augmenten el consum d'oxigen i el volum de la sang, cosa que pot provocar una anèmia pròpia de l'embaràs. El creixement de l'úter eleva el diafragma (múscul que separa la cavitat toràctica de l'abdominal), el cor també es desplaça cap a dalt i a l'esquerra. Hi ha una tendència a l'estancament de la sang a les cames que pot afavorir la formació de varis.

En el sistema digestiu, és freqüent l'aparició de nàusees i vòmits. El creixement de l'úter desplaça els intestins i l'estómac, les digestions són més lentes i poden produir-se molèsties i restrenyiment. També poden aparèixer **morenes** cap al final de l'embaràs.

A l'aparell urinari, l'úter, en créixer, pressiona la bufeta i la dona ha d'anar més sovint a orinar.

La pell augmenta la seva pigmentació, especialment els mugrons i l'aurèola, tot i que aquest augment també pot aparèixer en d'altres zones com els pòmuls o el ventre; la distensió de la pell pot provocar estries.

La columna vertebral també pateix el creixement de l'úter, i la dona s'inclina cap enrere per conservar l'equilibri, cosa que produeix un augment de la concavitat en la columna dorsolumbar.

Hi ha canvis hormonal importants. La placenta relleva l'ovari en la producció d'estrògens i progesterona, i produeix noves **hormones** que influiran en el desenvolupament fetal i en la preparació de l'organisme matern com el creixement uterí i la preparació de les mames.

L'augment de pes aconsellat depèn de les característiques físiques de la dona, però ha de ser de 9 quilos a 12 quilos.

Tot i que l'embaràs comporta canvis en el teu cos, es tracta d'un procés natural que cada dona viu depenent de la seva situació física, psíquica i social.

Font: sexejoves.gencat.cat

- Imatges: les imatges són el format més emprat després del text. No obstant això, aquestes no són pròpies sinó que les han agafat d'altres llocs web que no requereixen demanar drets d'autor. Les fotografies fan referència al contingut de què parlen com ara, per exemple, la instantània de l'apartat, Et podem ajudar, hi ha dues persones on se'ls veuen els telèfons mòbils i els braços els quals representen els mitjans amb el què es pot fer els dubtes. Per tant, hi ha concordança entre imatge i contingut. Algunes fotos tenen una resolució diferent a altres a la web. En la següent captura de pantalla es veu una fotografia d'un nadó donant un petó a una panxa d'una dona embarassada:

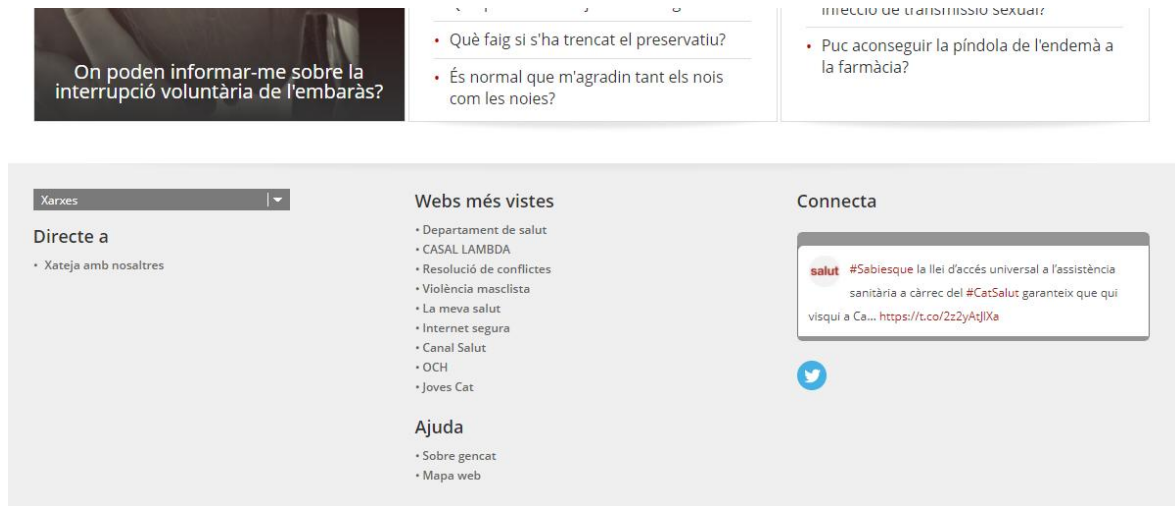
Font: sexejoves.gencat.cat

- Vídeos: hi ha una sèrie de vídeos, els quals expliquen una temàtica de manera breu. La majoria no arriben al minut de duració. La temàtica dels vídeos pot ser les fantasies sexuals, l'avortament o el sexe virtual entre d'altres. El vídeo consisteix en explicar una temàtica amb un intèrpret de signes i una veu en off. També es torna a jugar amb el format pregunta resposta per explicar de manera més concisa la informació. En la següent captura de pantalla es visiona un vídeo que parla del "petting":

Font: sexejoves.gencat.cat

- **Hipertext:** hi ha diversos hipertextos, sobretot al final de la web, situats als apartats de la web amb més visites. Els hipertextos ajuden i connecten a diferents pàgines webs relacionades amb la salut i la Generalitat de Catalunya. En la següent captura de pantalla es mostra una sèrie d'hipertextos:

Font: sexejoves.gencat.cat

Privacitat: la pàgina web és pública, a més no cal registrar-se per accedir als continguts ni tampoc a les diferents seccions. No obstant això, per posar-se en contacte amb els que gestionen el web sí que cal introduir el sexe, l'edat i un correu electrònic per poder formular un dubte. La web és també accessible a qualsevol usuari a través d'una connexió a Internet.

Publicitat: No hi ha publicitat de cap marca comercial.

Feedback: Sexe Joves ofereix la possibilitat de posar-se en contacte amb els treballadors de la web a través d'un formulari o d'un xat. Com també, l'usuari pot fer una petita enquesta de satisfacció per avaluar l'experiència de la web. Per altra banda, es pot enviar un missatge, fóra del formulari, on s'ha d'introduir un nom i donar un correu electrònic. Aquest funciona 365 dies a l'any i sol tenir un marge de resposta d'unes 24 hores. La mitjana de resposta està entre les 12 i 14 hores. Solen respondre uns 60 professionals per resoldre els dubtes que es plantegen. El xat funciona a la tarda, entre les 17 i 21 hores. No obstant això, no hi ha xarxes socials disponibles ni adreçades amb sexejoves.gencat.cat. L'adreça de Twitter que es pot fer servir és la

del Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya. En la següent captura de pantalla es mostra el model de formulari de contacte:

Formulari de contacte

Benvingudes i benvinguts al correu del web Sexe Joves.

Aquest és un servei de consultes sobre sexualitat. Per a temes de salut urgents, és millor que truqueu o us dirigiu al vostre centre de Salut. Les respostes us arribaran en un termini de 24 hores.

Per confidencialitat, els vostres correus són esborrats. Si considereu que la resposta no ha estat satisfactòria o completa, no dubteu en tornar-nos a escriure demanant més informació, fent servir de nou aquest formulari.

A tenir en compte:

Les consultes per @ són un servei que aporta comoditat i facilita la comunicació.

Penseu, però, que cal **explicar bé les preguntes** per tal que la informació que arribi al professional sigui la més completa possible i pugui valorar la situació, guiant-vos en els vostres dubtes.

♦ **Repasseu bé les dades del vostre correu. Ens sap molt greu quan les respostes no us arriben perquè heu posat malament la vostra adreça. Si veieu que no us responem, penseu que pot haver passat això. Torneu a escriure'ns i vigileu en posar l'adreça.**

Indiqueu-nos tot el que ens pugui ajudar a guiar-vos, com la zona des d'on escriviu si necessiteu informació sobre centres i serveis.

Moltes gràcies per confiar en nosaltres.

Sexe Home	Edat 	Adreça de correu electrònic*
Motiu* 		

Font: sexejoves.gencat.cat

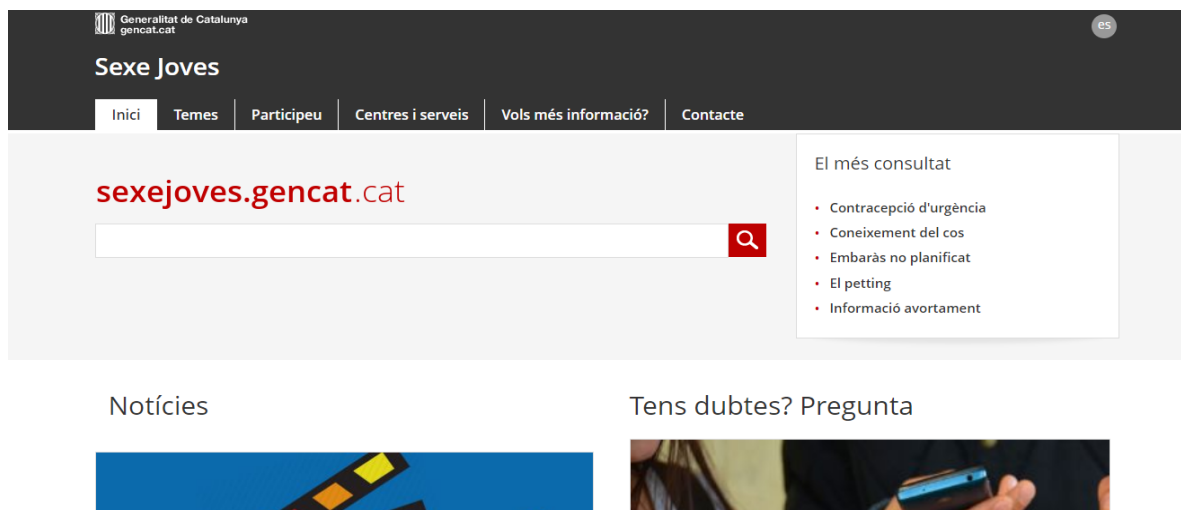
Actualitzacions: El portal web no té un ritme alt d'actualitzacions, ja que els seus continguts són bastant immòbils. A més, el portal de notícies sí que s'actualitza però de manera mensual o quan hi ha un esdeveniment d'importància com ara el dia mundial contra la Sida. A l'apartat de temes, la majoria de continguts no s'actualitzen des del mes d'agost de 2017, per tant el ritme és baix. A dia 29 de març, el portal de notícies obre amb el concurs de curtmétratges al Casal Lambda, tal com es pot veure en la següent imatge:

Notícies

Font: sexejoves.gencat.cat

Disseny: el disseny de la web és uniforme, amb un format seriós. La Generalitat de Catalunya té un disseny estàndard web per a les seves diferents branques d'informació, i no vol canviar el format de cap web perquè vol uniformitat de criteris. En la següent imatge s'observa el disseny actual:

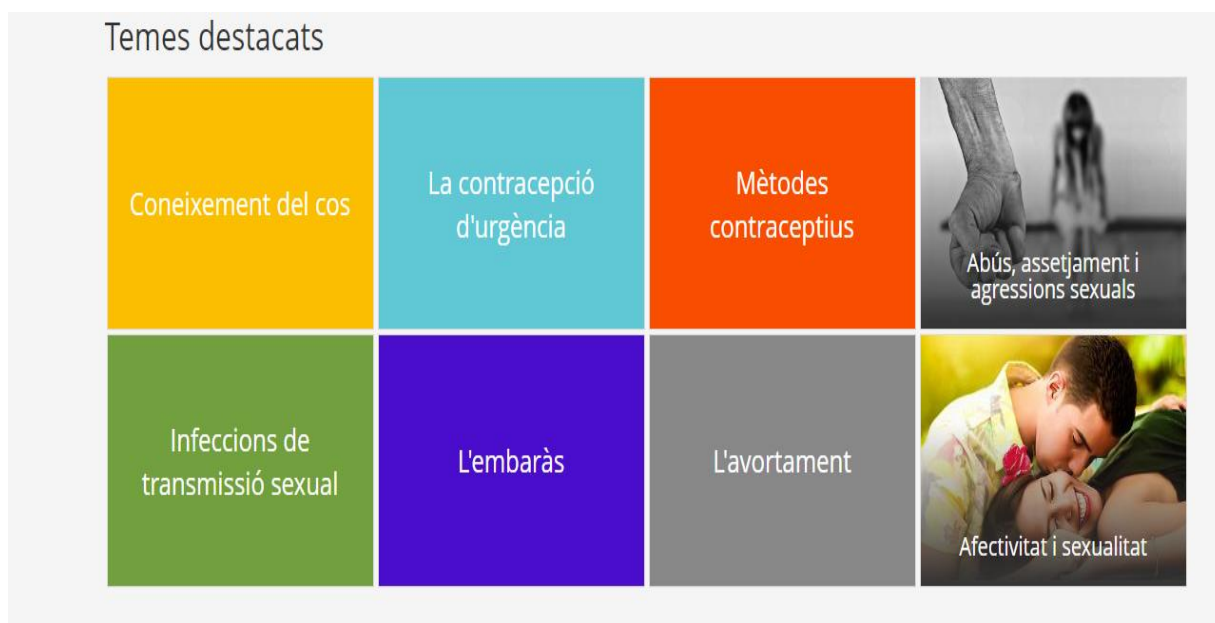
Font: sexejoves.gencat.cat

A la pàgina principal, hi ha un menú principal o encapçalament situat en horitzontal on hi ha sis pestanyes que ens porten a diferents apartats: inici, temes, participeu, centres i serveis, vols més informació i contacte. Com també hi ha una pestanya, a la part superior de la pantalla a la dreta, que ens informa dels temes més consultats i a dalt

de tot de la web hi ha una bombolla que ofereix la possibilitat de canviar d'idioma, del català al castellà i viceversa.

A sota de les sis pestanyes hi ha un cercador que porta a diferents portals de webs catalanes, només cal introduir la paraula clau. Més avall s'hi troba les principals notícies sobre salut com ara el dia internacional de la SIDA, el concurs de curtmétratges, el pla d'actuació de polítiques de joventut, el nombre de centres educatius que treballen en contra de l'assetjament o el rebuig a la violència masclista. per part de la Generalitat de Catalunya.

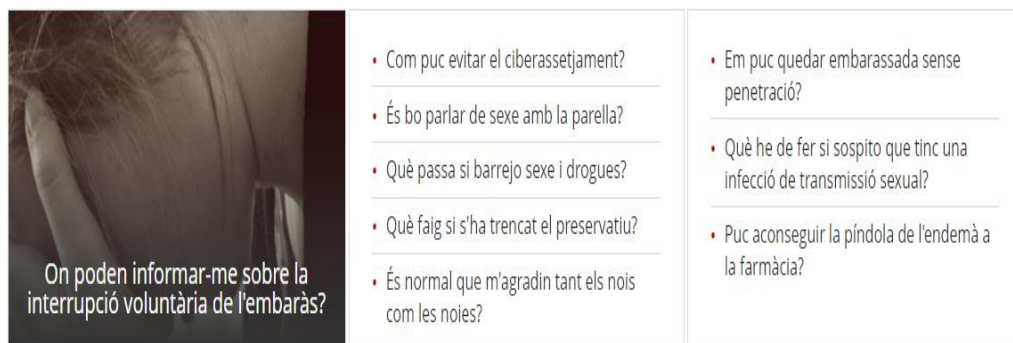
No obstant això, són fotografies amb hipervincles que ens porten a la notícia de manera més desenvolupada. A la dreta de les notícies destacades, s'hi troba l'opció de contactar amb la web mitjançant un formulari de contacte o amb un xat. Més avall encara, segurament on hauria d'ocupar una posició molt més capdavantera, hi ha diversos temes destacats. Són diversos quadrats (categories/ pestanyes), alguns de colors amb una paraula al mig com ara el coneixement del cos, el sexe virtual o l'avortament entre d'altres. Tot i que, hi ha dos quadrats que incorporen fotografia de fons i lletres, els quals són abús, assetjament i agressions sexuals, i l'afectivitat i la sexualitat. En la següent imatge s'observen els diferents temes destacats:

Font: sexejoves.gencat.cat

A baix, a sota dels temes més destacats, s'hi troba l'apartat de consells. Són diversos hipervincles en forma de pregunta que ens porta a una altra finestra que dona consells i alhora respon la pregunta. En la següent imatge es veuen els diferents tipus d'hipervincles en l'apartat de consells:

Consells

On poden informar-me sobre la interrupció voluntària de l'embaràs?

- Com puc evitar el ciberassetjament?
- És bo parlar de sexe amb la parella?
- Què passa si barrego sexe i drogues?
- Què faig si s'ha trencat el preservatiu?
- És normal que m'agradin tant els nois com les noies?

- Em puc quedar embarassada sense penetració?
- Què he de fer si sospito que tinc una infecció de transmissió sexual?
- Puc aconseguir la píndola de l'endemà a la farmàcia?

A baix de tot de la pàgina web, hi ha la possibilitat de connectar el Twitter del Departament de Salut amb la icona de Twitter. Com també hi ha les webs més vistes, les quals es poden visionar en la següent imatge:

Xarxes | ▼

Directe a

- Xateja amb nosaltres

Webs més vistes

- Departament de salut
- CASAL LAMBDA
- Resolució de conflictes
- Violència masclista
- La meua salut
- Internet segura
- Canal Salut
- OCH
- Joves Cat

Ajuda

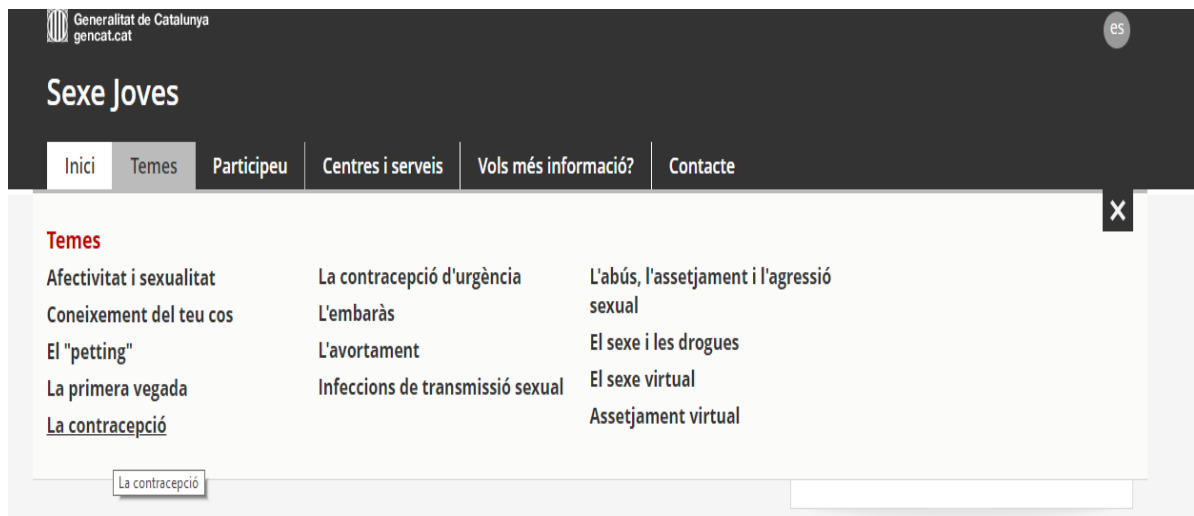
- Sobre gencat
- Mapa web

Font: sexejoves.gencat.cat

També s'ofereix la possibilitat de xatejar en directe amb els treballadors de Sexe Joves, de trobar informació sobre gencat i de la seva història.

El portal web jerarquitzava el més consultat, les notícies i el contacte als consells. Els temes més consultats i el més consultat és la mateixa informació però presentat amb un altre disseny. Com ara passa igual amb el contacte. La web presenta un fons blanc amb un destacat negre i fons grisos. No hi ha més colors al fons, a no ser que siguin els temes més destacats, les imatges de les notícies o el baner publicitari.

Usabilitat: el menú de la pàgina web conté sis pestanyes, les quals si es cliquen, el menú principal torna a aparèixer, per tant, és fàcil accedir a la pàgina principal. És més, quan es clica a temes hi apareixen automàticament subcategories com ara ITS, avortament o embaràs:

Font: sexejoves.gencat.cat

Si es clica en una d'aquesta subcategoria, s'accedeix a una altra pàgina web. En aquesta hi ha apareix de nou el menú principal i la possibilitat d'accedir a altres noves subcategories. En algunes d'aquestes es plantegen temes com la mida del penis que, per exemple, si es clica ens dirigeix a un enllaç amb un clip multimèdia:

És la forma com cadascú es valora a si mateix.

Tots tenim qualitats úniques i habilitats especials.

La forma com ens sentim influeix en allò que fem i també en la manera com ens veuen els altres.

Quan ens sentim bé amb nosaltres mateixos actuem millor i desenvolupem tot el nostre potencial i totes les nostres habilitats.

Tinc el penis molt petit. 🖐️

Tinc els pits molt petits. 🖐️

Font: sexejoves.gencat.cat

En aquest vídeo s'intenta explicar un tema on apareix un intèrpret de signes. No hi ha la possibilitat de reproduir el vídeo en alta definició ni d'emprar subtítols en castellà. Com es pot observar en la següent fotografia del vídeo sobre la contracepció d'emergència hi ha una noia que és l'encarregada de traduir la veu en *off* en el llenguatge de signes:

Font: sexejoves.gencat.cat

A més, és l'única pestanya nova que no permet tornar enrere. Però en general, a cada pestanya de la web que s'hi pot dirigir, ens donen l'oportunitat de tornar enrere i d'accedir a noves pestanyes o subcategories. Segueix un ordre lineal, bàsic i lògic. Manca elements audiovisuals. La web és molt plana.

El disseny per a telèfons mòbils intel·ligents és molt semblant. Tots els continguts estan en vertical i el destacat s'obre també en vertical. Els colors són els mateixos juntament amb l'estructura de les subcategories. La redacció dels textos dels temes és en format pregunta-resposta, ja que segons Sexe Joves els joves ho prefereixen així:

Font: sexejoves.gencat.cat

SEO: La posició del portal web Sexe Joves a Google quan s'introdueix la paraula sexe és la cinquena posició, i quan s'introdueix sexe i joventut a Google surt com a primera posició i igual passa amb les paraules sexe joves. En la següent captura d'imatge es pot veure com al cercador Google, Sexe Joves està en la sisena posició de cerca:

Google

Totes Imatges Vídeos Maps Llibres Més Configuració Eines

Aproximadament 215.000.000 resultats (0,52 segons)

Sexe - Viquipèdia, l'enciclopèdia lliure
<https://ca.wikipedia.org/wiki/Sexe>
 El sexe és el conjunt de les peculiaritats que caracteritzen els individus d'una espècie dividint-los en masculins i femenins, i fan possible una reproducció amb un resultat de diversificació genètica. L'objectiu primigeni d'aquest és posar en contacte gàmetes o oòl·lules sexuals provinents de diversos organismes de la ...
 Reproducció sexual · Animals · Determinació del sexe · Genètica

Jo també vull sexe! - CCMA
www.ccma.cat/tv3/alacarta/sense-ficció/jo-tambe-vull-sexe/video/5634098/
 8 d'ag. 2017 - Les persones amb discapacitat reivindiquen el seu dret al sexe. La figura de l'assistent sexual arriba amb força a casa nostra. A altres països, ho subvenciona l'estat.

Sexe als vestidors - CCMA
www.ccma.cat/tv3/alacarta/programa/sexe-als-vestidors/video/5621806/
 19 de set. 2017 - El Marc li ensenya els vestidors a l'Oksana i la nola se li llança al damunt.

Imatges sobre sexe

→ Més imatges per a sexe Informeu de les imatges

Noves tendències sexuals: les pràctiques de sexe de moda
<https://www.timeout.cat/.../sexe.../noves-tendencies-sexuals-les-practiques-de-sexe-de-...>
 La revolució sexual més recent la protagonitzen un grup anglosaxó de dones que en diferents mitjans artístics, teatre, cinema i còmic, analitzen i desgranen el que significa el sexe en la nostra societat. Elucubren, amb llibertat, intel·ligència i humor com a arma imprescindible, sobre els nostres instints més baixos i el ...

Inici. Sexe Joves
www.sexejoves.gencat.cat/
 On poden informar-me sobre la interrupció voluntària de l'embaràs? Com puc evitar el ciberassetjament? És bo parlar de sexe amb la parella? Què passa si barrego sexe i drogues? Què faig

SEXE SENTIT S.L. ★ Indica l'adreça

Sex shop a Sant Vicenç dels Horts

Adreça: C/ Rafael Casanovas, 61, 08520 Sant Vicenç dels Horts, Barcelona

Telèfon: 935 75 88 05

Província: Província de Barcelona

Envia al telèfon Envia

Altres també han cercat Mostra'n 15 més

Suggeriments

Mostra resultats sobre:

Sexe
 El sexe és el conjunt de les peculiaritats que caracteritzen els individus d'una espècie dividint-...

[Sexualitat humana \(Camp d'estudi\)](#)

Font: propi ordinador

Organigrama:

Hi ha dos comitès, el d'avaluacions i l'editorial.

Comitè d'avaluacions:

- Cristina Pipó Ramirez. Psicòloga ASSIR Sabadell
- Dolors Guix Llistuella. Coordinació ASSIR Granollers
- Edit López-grado Nerin. Ginecòloga ASSIR Sabadell
- Gemma Falguera Puig. Responsable ASSIR Metropolitana Nord (Vallès Occidental, Vallès Oriental i Barcelonès Nord i Maresme) i ASSIR Catalunya Central
- Elisabet Bru. Coordinació ASSIR Tarragona
- Montserrat Rodríguez Martínez. Adjunta a Coordinació ASSIR Cerdanyola
- Marta Hernández. Coordinació ASSIR Girona
- Ester Iglesias. Coordinació ASSIR
- Deborah Aguilera. Coordinació ASSIR Girona
- Emília Badosa. Llevadora ASSIR Girona

Comitè editorial:

- Cristina Martínez Bueno. Responsable ASSIR Centre Corporatiu
- Gemma Falguera Puig. Responsable ASSIR Metropolitana Nord (Vallès Occidental, Vallès Oriental i Barcelonès Nord i Maresme) i ASSIR Catalunya Central
- Cristina Pipó Ramírez. Psicòloga ASSIR Sabadell
- Silvia Morell Capel. Casal Lambda
- Glòria Rodríguez Antolín. Agència de Salut Pública de Catalunya
- Dolors Guix Llistuella. Coordinació ASSIR Granollers
- Elisabet Bru Serra. Coordinació ASSIR Reus-Altebrat
- Edit López-Grado Nerin. Ginecòloga ASSIR Sabadell
- Montserrat Rodríguez Martínez. Adjunta a Coordinació ASSIR Cerdanyola
- Marta Hernández Sánchez . Llevadora ASSIR Girona
- Ester Iglesias Hernández. Llevadora ASSIR Granollers
- Xènia Pascual Suñer. Agència Catalana de Joventut
- Àngels Medrano García. Administradora Web SexeJoves

4.2 Grup focal

4.2.1 Definició grup focal

La tècnica dels grups focals neix cap als trenta del segle XX quan els investigadors socials de l'època es qüestionaven la precisió de dades que obtenien en les seves recerques. Els grups focals són un espai d'opinió, conversa on intervenen una mostra la qual està formada per un conjunt d'individus per a obtenir dades qualitatives. En aquest sentit, si es treballa en equip es millora la comunicació i la discussió entre els participants, Hamui-Sutton i Varela-Ruíz, (2012: 56).

El grup focal permet una estructura flexible i oberta al diàleg, centrat un grup de persones que oscil·len entre els sis i dotze individus com a màxim. A més, pot existir la possibilitat que el moderador es trobi amb nous aspectes no formulats en les hipòtesis com a qüestió que es planteja la mostra. Com també, el moderador no ha de preguntar sinó ha de suggerir, Guix (2003: 598).

Mostra

El grup focal es va dur a terme el 21 d'abril del 2018 a sis adolescents d'entre 15 i 17 anys. En total van ser tres noies i tres nois. Cal esmentar que els adolescents es troben cursant entre 3r ESO i 2n de batxillerat. Se'ls va formular unes deu preguntes amb cinc respostes possibles. Com que la web té un públic objectiu de joves i adolescents d'entre 15 i 25 anys, s'ha trobat raonable que la mostra fossin adolescents d'entre 15 i 18 anys.

Així doncs, cal evidenciar que no es té la mateixa noció sobre sexualitat entre els adolescents de 14, 15 anys que els de 17 i gairebé 18 anys. Tampoc es té la mateixa informació i visió de la sexualitat segons el gènere, per tant també s'ha trobat convenient separar la mostra per gènere. Els suggeriments foren:

- Si troben atractiu el disseny de la web Sexe Joves
- La usabilitat de la web Sexe Joves
- El feedback de la web Sexe Joves
- La facilitat de comprensió del llenguatge de la web Sexe Joves
- L'ús de les xarxes socials que fa servir la web Sexe Joves
- La valoració del contingut de la web de Sexe Joves
- Les fonts de les lletres i els colors a la web Sexe Joves
- La valoració del contingut multimèdia de la web Sexe Joves

El grup focal va estar separat per gènere; homes i dones. Per qüestions de privacitat i anonimat, la mostra s'anomenarà amb les inicials del nom i del cognom.

4.2.1 Resultats grup focal:

La mostra de sis adolescents ha deixat plasmada unes quantes conclusions. Per exemple, hi ha punts dèbils a la web i d'altres que en són forts, però els dèbils són superiors als forts. Tot i això, en algunes qüestions hi ha coincidència d'opinions. La valoració del contingut multimèdia no és bona segons la mostra ja que cap adolescents ha valorar de manera positiva els vídeos que pengen. Com també, en algunes qüestions hi ha unificació d'opinions entre ells mateixos i també amb les

declaracions i opinions de Gemma Falguera, coordinadora del programa d'Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva.

El disseny de la web segons M.F. de 17 anys és bona perquè dona una imatge central de tots els continguts que s'hi ofereixen i considera que està ben organitzats els temes i els diferents continguts. No obstant això, M.F. afegeix que qualsevol vídeo a la pàgina principal ajudaria a ser més visible i donaria una imatge més atractiva. Per altra banda, G.C. de 17 anys, X.A. de 16 anys, M.D. de 16 anys, S.V. de 15 anys i B.G. de 15 anys no els agrada el tipus de disseny. El seu criteri per afirmar que és un disseny dolent és basa en què hi ha massa lletra i uniformitat de continguts. Troben a faltar més fotografies i més continguts multimèdia i la seva valoració és rotunda: no els agrada el què han vist plasmat a la seva pantalla d'ordinador.

X.A. afegeix que ha vist webs més atractives en qüestions de disseny i què no li agrada tal com està plantejada. La gran aflluència de lletra a l'hora d'explicar els diferents continguts fa que l'internauta perdi interès quan revisa la web, segons diu S.V. A ella li agraden els continguts on amb una fotografia, un clip multimèdia o inclús amb poca lletra es pugui explicar un tema. X.A. també exposa el seu punt de vista quan expressa que el format pregunta-resposta en els temes no li acaba de convèncer i que amb un vídeo estaria molt més atractiu.

Un dels punts on flaqueja el disseny de Sexe Joves, segons la mostra és per exemple, presentar el llistat de les malalties de transmissió sexual en un requadre en el qual per saber la definició de qualsevol ITS s'ha de fer un clic que dirigeix a l'internauta a una nova finestra. X.A. M.D. i S.V. consideren que seria millor que la pròpia hagués explicat les ITS a la mateixa finestra i no s'hagi d'obrir-ne una nova. Com també, la manca de contingut multimèdia no convenç als enquestats, ja que l'excés de lletra fa que deixin de llegir a les poques línies del text.

La inclusió d'hipervincles al text sí ha agradat majoritàriament. Quan apareix un terme que és complicat d'entendre o que pot portar a una difícil comprensió, a vegades apareixen hipervincles per contextualitzar. A més, troben profitós que es pugui accedir a una altra pestanya amb un sol clic, aquest model facilita la usabilitat i a la mateixa vegada ajuda a comprendre el llenguatge i els diferents temes que apareixen.

A M.D. no li desagrada del tot el disseny tot i que afirma que és millorable. A tot això, la seva valoració del disseny és bona amb el matís que sempre es podria fer una reforma per a millorar-ho. Per tant, de sis adolescents, quatre no aproven el disseny.

La usabilitat es basa en "la facilitat que es pot usar un giny o una eina", segons Wikipedia²⁹. Per tant, també es pot aplicar en una web. La majoria d'usuaris que varen participar al grup focal no van patir problemes a l'hora de navegar i és més, van poder gaudir d'una fàcil navegació. Així doncs, la usabilitat de la pàgina web és bona

Segons B.G. la usabilitat no és gens complicada perquè no va tenir cap error en memoritzar els mecanismes per emprar la web. Sí que va notar que quan Sexe Joves et dirigeix a una pestanya nova, com per exemple quan es clica a un tema i es pot entrar a un contingut multimèdia, el fet d'obrir-se una nova pestanya és positiu, perquè no s'ha de tornar enrere per seguir llegint el contingut. El fet de crear menús alternatius i de mantenir les pestanyes anteriors amb un sol clic i alhora disposades a la mateixa finestra, facilitat el seu accés com també la comprensió de l'ús de la pàgina web. Aquest fet ha agradat als enquestats

Com que no van trobar dificultats per navegar a Sexe Joves, S.V. i G.C. també pensen igual que B.G. A més, destaquen que la web és lineal i simple però que ajuda a la seva utilització, ja que en pocs minuts i en pocs clics han estat capaços d'entendre com funciona llur usabilitat. En conclusió, no hi ha haver cap individu que es perdés o que després d'uns minuts sense estar a la web no sàpigues com navegar-hi de nou. X.A. i M.F. tampoc troben dificultosa la usabilitat.

Els protagonistes del grup focal també han quedat satisfets de la claredat del llenguatge. A més, cap enquestat ha trobat dificultós la comprensió del llenguatge. En ser preguntats per sexualitat, molts adolescents de la mostra afirmen que tenen una idea central del que és però els manca informació.

Per exemple, tant les noies com els nois coincideixen que no saben com es contrauen la majoria de malalties de transmissió sexual però que tenen la concepció que han de mantenir relacions sexuals amb protecció per evitar-les. Al ser preguntats per la informació que ofereix Sexe Joves per evitar les ITS, X.A. i M.D. confirmen que està

²⁹ La informació sobre la definició de usabilitat ha estat extreta de la pàgina web wikipedia.org

ben explicat però que els manca l'explicació de les malalties. És a dir, el terme "ladilles", o el terme de la gonocòccia no és conegut per S.V., per tant encara que estigui esmentat en un requadre a ella li falta que estigui també explicat anteriorment per saber de què va el context. Com també, G.C. no ha entès bé el que significa que una malaltia esdevingui crònica, ja que no domina les paraules mèdiques.

La comprensió dels termes els ha quedat clar però la definició d'alguns termes o d'algunes qüestions plantejades no s'han entès del tot. És el cas de la pregunta de "la sida és l'única infecció de transmissió sexual crònica?" o també "si porto els genitals rapats, és possible agafar cabres (ladilles). Són dues preguntes que estan ben definides però que a la mostra els manca entendre el significat tan de "cronificar una malaltia" com de "cabres."

No obstant això, el tema de les malalties de transmissió sexual és l'únic que han trobat minses dificultat per comprendre tot allò que es deia. Per altra banda, quan es clica en qualsevol altre tema i es llegeix tot, cap persona de la mostra va trobar complicada la seva comprensió.

Sexe Joves no compta amb canal xarxa social oficial, és a dir, sí que hi ha l'opció d'accedir al Twitter però adreça al perfil oficial d'aquesta xarxa social del Departament de Salut. En cap cas, es va crear ni s'ha creat cap perfil oficial de Sexe Joves. Això no agrada als enquestats perquè troben que un compte oficial de Facebook, Instagram o Twitter estaria molt bé.

X.A. comenta que l'opció de seguir Sexe Joves des d'Instagram milloraria l'accés a la web, i així no hauria d'estar pendent d'entrar per saber si han penjat contingut nou. Si es disposés d'un compte d'Instagram i es pengessin les novetats, només revisant les publicacions ja es podria saber si hi ha novetats o no, afegeix X.A.

La mostra troba que la utilització de xarxes socials, bàsicament centrades en Instagram, Facebook i inclús Youtube seria un punt fort pel desenvolupament i la millora de Sexe Joves. Poder accedir al contingut de manera sincronitzada a través de les xarxes socials seria el model pel que aposten els enquestats.

B.G. afirma que ella li agraden molt les xarxes socials i no entén com tampoc hi ha canal oficial a Youtube, ja que pensa que és una plataforma molt útil per aquest tipus

de continguts. A més no li agrada que s'accedeixi-hi al perfil oficial del Departament de Salut perquè és un altre organisme. Per tant, es valora negativament l'ús que dóna Sexe Joves a les xarxes socials. Com que no disposen de molt ús, doncs no acaba d'arribar als adolescents, els quals fan servir actualment molt aquestes eines. Amb uns perfils de xarxes socials sigui Facebook o Instagram ajudaria bastant a arribar millor al públic, i més encara si aquest és un públic adolescent.

M.D. subratlla que tot i la manca de xarxes socials, afegir l'enllaç de Twitter del Departament de Salut no està malament del tot, però també troba insuficient que no hi hagi més. S.V. i G.C. també ho valoren negativament.

La temàtica de Sexe Joves, els continguts que pengen i la informació que publiquen també estan molt ben valorats, segons la mostra. S.V. i B.G. pensen que les temàtiques com ara, l'embaràs, el coneixement del teu cos o la contracepció són continguts molt ben elaborats. A més, afegixen que per exemple, que es dóna una explicació al fet de tenir els pits petits és una bona aportació per a l'autoestima de les noies que pateixen complex de pit petit.

En el cas dels nois i de les noies, troben que parlar de la primera vegada ajuda a esvair dubtes per tant, ajuda a treure la tensió de la primera relació sexual. No obstant això, en ser preguntats per quins temes de la sexualitat els interessa més han sortit diferents qüestions. A les noies els interessa saber temes sobre l'avortament, l'embaràs o les primeres relacions sexuals. M.D. explica que troba que la temàtica i la informació és molt completa.

En canvi, els nois els interessa saber temes sobre la primera vegada o sobre sexe en si. Com tampoc troben a faltar cap altre temàtica de les quals no hagi estat esmentada a Sexe Joves a excepció de X.A. i de M.D., els quals confessen que no se'n parla gaire de l'homosexualitat com a part de la sexualitat. Són els dos únics enquestats que troben que manca llur temàtica, d'ençà que se'n parla poc a les aules docents consideren que seria convenient que almenys una web governamental en fes més esment.

En general, la mostra queda satisfeta de les temàtiques i creuen que és un dels punts forts de Sexe Joves, a excepció de treballar més sobre l'homosexualitat. B.G. també ha quedat satisfeta quan una de les temàtiques que porta incorporada des del 2006

(any de la creació de la web) sigui sobre l'assetjament i l'abús sexual i que no hagi quedat com una preocupació social dels últims mesos.

Tots els nois adolescents suspenen la valoració dels colors. La raó és que ho troben tot molt uniforme i no acaba de convèncer. G.C. apunta que el color gris de la lletra i el fons de color blanc no li sembla un model de colors que. L'opinió de la qüestió dels colors que juntament amb la font de les lletres coincideix en gairebé en tota la mostra menys en B.G. i M.D. Aquestes apunten que no estan del tot malament però que també es podrien millorar

No obstant això, els colors no acaben d'agradar als nois però sí que són aprovats per les noies de la mostra. Per tant, en aquesta disputa on cap enquestada valorar de manera molt positiva els colors, però sí que aproven els colors i les lletres. Els nois troben que la web li falta "vida" i més colors per trencar amb la seriositat del format. Colors més llampants com el blau o el vermell són les propostes dels nois. Per altra banda, les noies aposten per colors com el rosa o el verd com també els agrada la idea d'incloure el vermell.

Els fons de la web combinen tonalitats grises i blanques i això tampoc rep bones crítiques. La manca de canvis de colors al fons fa que des de la perspectiva de la mostra es trobi insuficient en aquest apartat. M.F agrairia trobar nous colors per la web i trencar amb el blanc i el gris.

Segons les opinions de la mostra i més concretament X.A. confessa que aspectes com la qualitat de vídeo o el poc èmfasi mostrat per la veu en off són un problema. Considera que el vídeo és "antic" i poc atractiu per a ser visionat. No li agrada gens. No obstant això, a B.G sí que li agrada el fet d'incorporar un intèrpret de signes però en canvi coincideix amb X.A i expressa el seu descontentament amb la qualitat del vídeo.

El hieratisme del vídeo i el pla fixa del clip són altres problemes que hi troben els adolescents de la mostra ja que els titllen "d'antics" i "d'avorrits". L'altre problemàtica és l'accés no ajuden a que els vídeos funcionin, és a dir, els ha costat trobar l'enllaç fins al vídeo . A més cal afegir que tampoc ha agradat que cap clip multimèdia sigui diferent o tingui diferent format que els altres.

X.A. i M.D. i S.V. expliquen que voldrien vídeos més dinàmics i que no hi hagués només un pla fixa, per tant els agradaria un altre tipus de vídeos. Per altra banda, sí que troben interessant el contingut, és a dir, les explicacions i definicions que es donen però per altra banda, el model o format no és l'adequat, segons confessen. M.F. explica que el poc èmfasi de la veu en *off* i la manca de lletra durant el vídeo fa més difícil la seva comprensió però que l'explicació no està malament del tot.

El feedback rep bones crítiques en general, tot i que X.A. no acabi d'acceptar el format de xat i de consulta electrònica. El fet que siguin consultes anònimes agrada a la mostra. A més, el temps de resposta, també és un altre factor que compta per a ells.

S.V. comenta que en general té bastants dubtes sobre la sexualitat i que a casa no en sol parlar molt per tant, ella s'informa de sexualitat amb els amics o a través d'Internet. A més, ella sí que troba positiu que hi hagi un consultori a on escriure de forma anònima i ràpida. Al ser preguntats per la coneixença de llur consultori de consultes en línia sobre sexualitat, ningú afirmava que el coneixia. Però un cop han trobat aquests xats i formularis de consultes consideren que és una bona eina.

En conclusió, el formulari de consultes està ben valorat per la mostra, la qual ningú suspèn la seva valoració. A les noies de la mostra els agrada saber que sempre poden comptar amb un consultori que no hagin de ser els pares per tal de mantenir la seva privacitat i els pudors sobre la seva pròpia sexualitat.

A més, els agrada que sigui gratuït i a distància, és a dir, S.V. i G.C. comenten que és bona idea que puguin escriure els seus dubtes des de casa sense haver d'anar a cap lloc específic per disposat el dubte com ara la tarda jove.

4.3 Entrevista Gemma Falguera

L'entrevista va ser realitzada el dia 2 de març de 2018 a Gemma Falguera, coordinadora del programa d'Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva. Falguera explica que Sexe Joves és una eina convenient per tal que els joves puguin resoldre els seus dubtes via en línia, és a dir, és com una cartera de serveis dins l'Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva. A l'equip, hi participen de Sexe Joves ginecòlogues, llevadores, metges entre d'altres.

El comitè editorial s'encarrega d'anar actualitzant els continguts del web i alhora donar assessorament. L'objectiu de Sexe Joves és informar els joves d'entre 15 i 25 anys sobre qüestions de salut i sexualitat per tal que tinguin una conducta responsable envers la seva sexualitat.

El feedback de la web es basa en un xat i en uns formularis de contacte o també coneguts com a correus electrònics. Aquests funcionen 365 dies a l'any, 24 hores. La mitjana de resposta està entre les 12 i les 14 hores. Els professionals que responen són al voltant d'uns 60 professionals d'arreu de Catalunya. Els xats funcionen a les tardes, de 5 a 9 hores. La diferència entre els dos mecanismes de feedback està en el fet que el xat és més directe i si, hi ha una urgència es contacta directament amb el professional, a l'instant. També consulten pares, professors, professionals de la salut. El xat sol tenir menys activitat que els correus electrònics, ja que es pensa que és més fàcil d'escriure per a ells. Són més les noies les que empren el feedback.

Els correus van estar tancats el 2014 i 2015, ja que depèn del grup polític que estava a l'oposició o que feia pressió i no li agrada els mecanismes d'acció, es manava tancar els formularis de consultes.

Les notícies s'actualitzen quan hi ha una novetat relacionada amb els joves i la sexualitat però sol ser complicat, segons apunta Falguera. Els coneixements o les temàtiques, a mesura que surt del Departament de Salut, es pot anar actualitzant, com per exemple si hi ha un canvi de protocol en la contracepció es pot actualitzar, sempre i quan el Departament de Salut ho aprovi.

A Sexe Joves no agrada que el format del Canal de Salut per les webs sigui immobiliària. Aquest format és molt seriós i segons Falguera no agrada als joves. També s'explica que s'hauria de fer més difusió en relació als continguts. Però ara per ara, no saben com fer-ne. No obstant això, quan fan les tardes joves, veuen un augment de visites de la web. La mitjana de visites setmanals van de les 600 a les 1.100, tot depèn de si hi ha xerrades a les escoles.

En relació a les temàtiques, Gemma Falguera creu que no s'informa de les minories sexuals correctament. Per altra banda, adaptar el llenguatge i fer-lo planer també és tasca dura. Per exemple, va costar adaptar el llenguatge de la llei de l'avortament, perquè parlar de lleis en una web d'adolescents és complicat.

Les temàtiques com les ITS, el coneixement del cos, o l'abús sexual són les principals juntament amb la contracepció. Hi hagut un augment en l'últim any en les visites de l'abús sexual. Falguera creu que es podrien fer encara més temes dels que hi han.

Les fotografies que apareixen a Sexe Joves no són pròpies sinó que les extreuen de pàgines web que donen permís per penjar fotografies. A més, també és una opció més barata. A les xarxes socials, el Twitter del Departament de Salut al·ludeix Sexe Joves a les seves publicacions.

El disseny de la web Sexe Joves segons Falguera, és dolent, i també apunta que s'ha d'actualitzar, sobretot per editar nous vídeos. Es necessita una inversió econòmica. Des del comitè editorial els agradaria una estructura diferent però dependre del Canal de Salut per poder millorar la web no ajuda a resoldre la situació.

El tema de les fonts de les lletres tampoc es pot canviar i tampoc agrada a Sexe Joves. La usabilitat és bona, segons apunta Falguera. Els fons carabasses, blaus cels serien colors que podrien millor el disseny de la web.

El format pregunta-resposta és l'adequat segons el grup focal que es va fer quan es va crear la web per part de Sexe Joves, però ara es podria incorporar un vídeo per explicar el contingut de les temàtiques.

La gamificació i l'ús de jocs amb els quals els joves puguin jugar i aprendre també és una opció que es podria incorporar a Sexe Joves. És una opció que pot agradar als joves i alhora poden conscienciar-se amb jocs.

5.VALORACIONS

Després de copsar les del grup focal i les de Gemma Falguera sobre la web Sexe Joves juntament amb la pròpia valoració que hem extret de l'anàlisi web, arribem a la conclusió que el contingut és bo, és a dir, ofereix continguts i temes molt interessants però està presentant en un format dolent i insuficient, que no és l'adequat per al seu públic objectiu. Per tant, encara que els continguts siguin bons si el model de web no funciona i no és atractiu, doncs la pàgina no funciona i no s'acaba de poder valorar positivament.

Com que s'han analitzat anteriorment uns aspectes específics com ara el disseny, els colors, l'ús de xarxes socials entre d'altres elements, analitzarem punt per punt per a valorar específicament cada element web.

- Disseny: l'esquema o l'estructura web que forma part del disseny no és bo i no convenç ni als adolescents del grup focal ni tampoc a Gemma Falguera. Per tant, després de rastrejar en primera persona la web i d'analitzar el disseny, la nostra valoració respecte a aquest aspecte és que no és un model ni atractiu ni funcional. La uniformitat, la seriositat, els colors o la manca d'elements multimèdia a la pàgina d'inici de Sexe Joves transformen la web en una eina que no es pot utilitzar adequadament. Cal recordar que només dues persones de la mostra van aprovar la valoració del disseny. De sis persones, quatre no els va agradar el que van veure. A més, Gemma Falguera tampoc pensa que és un disseny atractiu per als joves, per tant després d'haver ratificat aquesta afirmació amb el grup focal, la conclusió és molt evident: no és un bon disseny web per a joves. La uniformitat de continguts de totes les pàgines del Departament de Salut de la Generalitat de Catalunya provoca pocs canvis i poc marge de maniobra per a tenir webs diferenciadores. El Departament de Salut hauria d'entendre que és una web feta per a joves, els quals són ells els qui consumeixen principalment els continguts, per tant s'hauria d'adaptar el model de web que volen els adolescents per tal que els agradés. L'error rau en voler fer una web governamental informativa sobre sexualitat on els consumidors són adolescents. Aquests estan acostumats a dissenys on hi ha multituds de colors, molts elements multimèdia i poca lletra. Actualment, el disseny és el que és i sembla que no es modificarà, pel que pensem que aquest *status quo* de la web provoca un tap, ja que són continguts molt interessants per als joves però

per culpa del pèssim disseny no acabaran sent consumits pels adolescents perquè el format no és òptim.

Tornem a reiterar que coincidim les tres veus, la nostra, la del grup focal i la de Gemma Falguera per a avaluar negativament el disseny de Sexe Joves. Els colors i tonalitats grises i blanques no són coloracions atractives per a joves, però sí que ho són adients per a webs d'institucions públiques o polítiques com ara un Departament de Salut. S'anteposa el format governamental que no pas el juvenil. A més, la no inclusió de clips multimèdia a l'inici de la web també és un altre error. Només hi han vídeos als apartats dels temes però aquests també són dolents. En un món on gairebé totes les webs juvenils aposten per elements multimèdia, Sexe Joves es torna a quedar enrere. El model d'explicar els continguts en format pregunta-resposta tampoc és el correcte i seria convenient presentar-ho amb un vídeo per tal de fer-ho més atractiu cap als joves, perquè prefereixen menys lletra i més multimèdia. La forma de presentar els temes amb massa lletra tampoc és del tot convenient, però sí que trobem necessari que s'expliquin bé els termes. No obstant això, des del nostre parer valorem que massa lletra no és del tot idoni per a joves on els seus hàbits de lectura no són els més elevats a nivell europeu. El què passa quan un internauta jove es troba amb un text de més de deu línies és que deixa de llegir en poc temps, per tant, tampoc és apropiat apostar per lletra i deixar de banda el multimèdia. Gemma Falguera pensa que el disseny hauria de millorar perquè s'ha quedat estancat i no és el model adequat pel jovent. Però també critica l'actitud de no voler per dissenyar nous models. A més, pensa que la introducció d'un nou model que canviés l'aspecte de Sexe Joves seria una gran notícia.

L'únic encert del disseny, on coincidim mostra i pròpies valoracions, és l'ús d'hipervincles. A propòsit d'això, aquesta llum no enlluerna la foscor d'un disseny obsolet, passat de moda pel 2018 i poc atractiu per a joves.

- Usabilitat: després d'haver copsat les impressions del grup focal juntament amb l'entrevista a Gemma Falguera, nosaltres apostem per una bona usabilitat de Sexe Joves, ja que no hi ha problemes a l'hora de navegar per la web ni tampoc hi ha problemes d'adreçament. Per exemple, quan es clica a un tema, la pàgina web que s'obra a continuació permet entendre perfectament

l'adreçament de l'inici, i passa igual quan es clica al formulari de consulta. Sexe Joves aposta per una usabilitat lògica, on l'opció de tornar a l'inici sempre queda a un sol clic i visible a la part superior de la pantalla. Per tant, coincidim nosaltres i també grup focal i Falguera en què es parteix d'una bona usabilitat, la qual que no ofereix complicacions a l'internauta durant la seva navegació.

Un dels aspectes on destaca és, després d'haver-se comprovat en el grup focal i en la pròpia experiència, que en pocs clics i en un espai de temps curt, l'usuari memoritza i aprèn els mecanismes per saber com funciona la web. No hi ha dificultats. És un model lineal, clàssic i repetitiu per tant, no hi ha cap finestra que s'obri a la pantalla que comporti dificultats per a ser entesa. Sí que s'aprecia un canvi de model o de patró en la usabilitat en el moment en què l'internauta accedeix a un clip multimèdia, ja que aquest se li obra en una nova finestra on s'hi pot visionar el vídeo. No obstant això, com que s'obra una finestra nova i no hi ha cap altre opció més que no sigui veure el vídeo, no hi ha més complicacions per entendre el vídeo. Cap enquestat va patir complicacions al veure que se li obria una nova finestra sinó que varen comprendre que si s'obra una "finestra" només cal tancar-la per a poder tornar a la "finestra" on s'estava abans.

En conclusió, la facilitat d'ús de Sexe Joves és senzilla i no hi ha problemes per a entendre el seu funcionament ni tampoc comporta gaire temps per a memoritzar els seus mecanismes d'ús. A més, hi ha coincidència de criteris en la valoració de la usabilitat. Tant Falguera, com el grup focal i la nostra opinió coincideix en una bona valoració.

- Llenguatge: valorem positivament el tipus de lèxic i la claredat del llenguatge i de comprensió. S'adapta gairebé a la perfecció de l'estil del llenguatge adolescent. No és tasca fàcil parlar de temes mèdics i biològics, com tampoc de legislacions sobre, per exemple, l'embaràs o la contracepció, però tot i així, Sexe Joves fa una bona feina amb el seu lèxic que es presenta a la web. En aquest sentit, la mostra va trobar un parell de dificultats però van ser dues excepcions, en termes generals van quedar satisfets amb el que llegien i entenien a la perfecció tot allò el què entenien. Gemma Falguera comenta que un dels reptes del web és saber adaptar aquest llenguatge de lleis i mèdic per a als adolescents, però, pensem que la tasca s'ha complert. Els joves no tenen

complicacions per entendre allò que se'ls presenta i ni nosaltres tampoc hem tingut dificultats.

L'adaptació del llenguatge és una de les claus de la qualitat en els continguts de Sexe Joves i és un dels punts forts, no obstant això, tal com s'ha esmentat anteriorment en l'exposició dels resultats hi ha un parell de problemes que s'han trobat durant el grup focal. Els termes de "ladilles" i de "cronificació de la malalties" van provocar confusió als adolescents però són les excepcions. En línies generals hi ha un bon ús del llenguatge i la nostra valoració és bona, s'ha fet una bona feina en adaptar el lèxic.

L'ús de negretes per ressaltar els conceptes o termes importants també és un bon exemple d'ús positiu del llenguatge. Aquest model ajuda a potenciar i a donar importància als conceptes on, segons Sexe Joves, els adolescents haurien de prestar més atenció. A més, si es subratlla en negre, provoca que el lector es fixi en aquestes negretes. Com també, l'ús de la infografia en el tema de la sida amb lletra i dibuix facilita la comprensió de la malaltia, tot i que és una infografia vella.

- Xarxes socials: Sexe Joves no compta amb cap canal oficial ni cap compte de xarxes socials d'Instagram, Facebook, Youtube o Twitter entre d'altres. Per tant, en veure que la utilització de xarxes socials és una gran eina per a penjar continguts i fer difusió, segons el nostre parer, pensem que no podem aprovar la valoració de l'ús de xarxes socials, bàsicament perquè la web no té cap xarxa social pròpia. L'única xarxa social que fa referència a la web és el compte oficial de Twitter del Departament de Salut.

Aquest mal ús de xarxes socials no agrada als joves del grup focal ni tampoc a nosaltres. Pensem igual que els adolescents enquestats, es necessita crear algun compte oficial a xarxes socials, sobretot aquelles que utilitzin més els joves perquè d'aquesta manera es puguin penjar continguts simultàniament amb el web i fer una millor difusió. Entenem que fer servir xarxes socials ajudaria a una millor connexió amb el públic jove i alhora donar-se a conèixer millor, per això, juntament amb la valoració negativa dels adolescents, considerem que és un aspecte negatiu de Sexe Joves i que ha de ser un repte per a ells.

- Continguts: valorem positivament les diferents temàtiques i els diversos continguts penjats a Sexe Joves, ja que se'n parla de temes que interessin molt als adolescents i d'una manera molt àmplia. Qüestions com ara l'embaràs, la primera vegada, o el coneixement del cos interessin molts als més joves segons van dir els adolescents de la mostra, per tant entenem que si aquests temes es tracten i es treballen, entenem que s'està fent una bona feina en l'apartat de les temàtiques. No obstant això, hi ha veus, com ara les de la mostra o la mateixa Gemma Falguera, que creuen que treballar més el tema de les minories sexuals, o inclús, per part del grup focal es demana més informació sobre l'homosexualitat. Com també, la temàtica d'igualtat de gènere podria estar inclosa però potser seria més recomanable fer-ho des d'una visió sociològica. Sexe Joves tracta sobre sexualitat i afectivitat i els adolescents se senten coberts amb el tractament que se'n fa de la sexualitat, sobretot en les temàtiques on els més joves tenen més interès.

Segurament, es podrien fer més temes, tal com s'ha mencionat abans però si ens fixem en les temàtiques més cercades tant al grup focal com en diferents estudis esmentats durant el treball, comprovem que tot allò, en línies generals, que interessa a un adolescent està ben explicat i tractat a la web, per tant, la valoració és bona.

A més, cal afegir que es tracta des d'una neutralitat d'opinions i amb un rigor de lèxic molt bo. Cada aspecte s'informa amb la màxima cobertura informativa possible, és a dir, s'intenta explicar tot fil per randa. Inclús, s'afegeixen vídeos per a explicar un tema en format audiovisual, tot i que el format del vídeo no és l'adequat.

- Fonts de lletres i colors: encara que hi hagi algunes discrepàncies entre els membres del grup focal, a la meitat de la mostra no els agrada els colors ni les lletres, i a nosaltres tampoc. A més, Gemma Falguera apunta que colors blavosos i carabasses ajudarien a donar una millor imatge a la web. Per tant, la valoració dels colors i de les diferents fonts de les lletres és dolenta, i més després de copsar les dues opinions externes.

Ens sembla que els colors grisos, negres i blancs, són tonalitats massa serioses i responen a un model de web governamental, que tampoc hem

d'oblidar que Sexe Joves és una web del Departament de Salut, però tot i això aquests colors no agraden al públic objectiu.

És cert que hi ha requadres amb colors com ara taronges, vermells, blaus però en general el fons de la web no es modifica. Són de color blanc i gris, i les lletres de color negre. Per tant, tal com diu Gemma Falguera, i com els joves de la mostra, colors de fons o de lletra blavosos, vermells o roses ajudarien, segons el nostre parer, a millorar la imatge de la web. Els grisos, negres i blancs donen massa seriositat a una pàgina web que està dirigida a un públic adolescent que està acostumat a navegar per webs amb multitud de colors.

- Continguts multimèdia: les diferents fotografies i els vídeos de Sexe Joves tampoc reben una valoració positiva, així doncs els titllem d'insuficients. Les fotografies que apareixen no són pròpies, les quals són extretes de pàgines webs de fotos que no requereixen drets d'autor per a ser penjades. Creiem que les fotografies haurien de ser pròpies per a una millor identitat de web.

Per altra banda, els clips multimèdia, és a dir, els diferents vídeos penjats que expliquen els temes amb un intèrpret de signes no són bons. La mostra ja els va titllar de "dolents" a causa de la mala qualitat de vídeo, el poc èmfasi de la veu en *off* o el format obsolet de presentar un vídeo que fa dotze anys que es va penjar a la xarxa. En conclusió, la nostra valoració també coincideix amb la del grup focal, pensem que no se'n fa un bon ús dels elements multimèdia i que els vídeos haurien de ser actualitzats.

En l'àmbit de plans, el hieratisme del vídeo, la poca novetat en cada clip o inclús no presentar el vídeo a la pàgina d'inici són elements que fan valorar negativament els continguts multimèdia de Sexe Joves. No obstant això, les explicacions i l'ús d'un intèrpret de signes són bones idees, però la manera de presentar la informació, l'edició o la poca innovació fa que el format sigui dolent, i torna a passar el mateix que en altres aspectes: el contingut és bo però, canvi, el format no.

Gemma Falguera aposta per actualitzar tots els vídeos, però torna a reiterar en què es necessita una injecció econòmica per a fer-ho, la qual no es fa efectiva. Nosaltres pensem el mateix, cal renovació de vídeos.

- Feedback: la web compta amb un parell d'eines de consulta amb professionals de salut siguin ginecòlegs, llevadores o infermeres. Tant el xat com els correus són dues eines que valorem positivament perquè ajuden als joves a poder resoldre els seus dubtes en línia i de manera anònima a través de respostes que provenen de professionals de salut. A més, cal afegir que el ritme de resposta és molt bo, ja siguin les 14 hores de mitjana en què es triga a respondre un correu o d'immediatesa del xat.

L'únic problema és que si no s'envia un xat, la resposta triga unes 14 hores en arribar, però tot i això pensem que és un espai de temps molt adequat. Trobem que la poca difusió que se'n fa dels xats i dels formularis contacte provoca que siguin pocs els adolescents que sàpiguin de l'existència d'aquests mecanismes de consultes, tal com s'ha demostrat al grup focal, on cap jove coneixia prèviament aquests formularis.

L'anonimat, el curt temps de resposta, que sigui en línia són els factors que ajuden al fet que els adolescents aprovin aquests formularis de contacte. Nosaltres també pensem que aquests elements ajuden a dictaminar que són una eina molt interessant per als joves, sobretot per a aquells que tinguin dubtes i per causes com la timidesa, puguin donar resposta a les seves preguntes de forma ràpida, eficaç, professional i anònima.

- Ritme d'actualitzacions: suspenem el ritme d'actualitzacions. Es penen notícies cada dos o tres mesos, sobretot quan surt una novetat relacionada amb la sexualitat, com pot ser el dia mundial de la sida, o un concurs de curtmetratges contra l'homofòbia o el Pla d'actuació de polítiques de joventut. No deixen de ser notícies molt aleatòries i cada dos o tres mesos. Es necessitaria notícies més recents.

Per altra banda, les temàtiques no se solen renovar, només aquelles quan per exemple, quan hi ha un canvi de protocol en la contracepció però tot i això, el Departament de Salut ho ha d'aprovar. Per tant, aquests topalls administratius i el poc entusiasme amb el volum de notícies decanten la balança en la valoració de les actualitzacions, les quals tornen a ser insuficients. En un 2018 molt

marcat per la violència de gènere i l'abús sexual potser s'hauria de donar més informació sobre aquests temes.

Concloem en els punts forts i dèbils segons les nostres valoracions:

- Punts forts: Les diferents temàtiques, el feedback o la usabilitat són els punts predominants d'una web amb més ombres que llums. Aquests tres aspectes són els que destaquen de Sexe Joves, on el mal format predomina per sobre dels continguts.
- Punts dèbils: el disseny, els elements multimèdia, els colors, les lletres, les actualitzacions entre d'altres són els aspectes més dèbils de Sexe Joves on cal una millora molt important per a convertir la web en un format atractiu per als joves.

6. CONCLUSIONS

En referència a les preguntes d'investigació plantejades en aquest treball, concloem que Sexe Joves és una web amb bona informació i bons continguts sobre sexualitat però amb un format deficient i gens atractiu per al seu públic objectiu. Per tant no és una web idònia per als adolescents.

L'explicació del perquè no és una web adequada per als joves ni tampoc amb els models de tecnologia ni d'encís de l'actualitat de la xarxa és senzilla. Primer de tot, falla el format i això provoca que la resta com ara continguts, feedback, entre d'altres, no convenci perquè si el format ja no és bo tampoc ho podran ser els continguts. En primer lloc, el disseny no és bo, no es presenta una web atractiva i així ho ratifiquen els adolescents del grup focal. Per altra banda, aspectes com els colors, les lletres, els continguts multimèdia o les mateixes actualitzacions tampoc destaquen i no són elements que rebin bones crítiques.

Entenem que una actualització a Sexe Joves que millori tot el format de la web ajudaria a donar una millor imatge com a element web i podria tenir una millor rebuda entre els joves, però ara per ara, aquest model emprat no és el convenient ni ajuda a què els adolescents s'informin a través d'aquest canal perquè bàsicament no funciona el seu model.

Uns vídeos sense actualitzar des de fa 12 anys, amb poca resolució i estàtics, lletres i fons de tonalitats grises i blanques, tenir un ritme baix d'actualitzacions, no disposar de canals oficials a les xarxes socials principals com Facebook, Instagram o Youtube són els aspectes que creiem que determinen en una web deficient. A més, la nostra opinió coincideix amb la del grup focal, el qual més de la meitat dels aspectes observats i preguntats no van ser aprovats per la mostra, i també coincideixen molts elements amb les opinions de Gemma Falguera.

Per tant, entenem que tampoc és una web per a adolescents perquè aquests no se senten ni identificats ni còmodes amb el model de web que s'hi presenta. El públic juvenil se sent identificat amb colors més vius, com el blau o el vermell, i també amb un bon ús de xarxes socials, o amb un ritme alt d'actualitzacions entre d'altres, i aquests requisits no es compleixen a la web. Tenir un format massa seriós, amb

manca de novetats i de colors atractius per a ells, juntament amb un disseny erroni i uns vídeos deficients no és adient per als joves.

No obstant això, en l'àmbit informatiu sí hi ha una bona feina feta per part de la gent que hi treballa. Els temes estan ben explicats i hi ha varietat, com també l'adaptació del llenguatge més tècnic està ben adaptat al llenguatge estàndard juvenil però la manera en què es presenten llurs continguts no és l'adequada.

Creiem que els continguts si que són els adequats, estan ben treballats i ben explicats però Sexe Joves no pot continuar amb un disseny obsolet perquè a l'any 2018, els canons de webs han canviat molt sobretot, si han passat 12 anys. El format no és convenient i és la principal raó per la qual no és una web òptima.

7. ANNEXOS

Transcripció entrevista Gemma Falguera

-Quan es va crear la web?

La web es va crear el 2006. Des de l'Institut Català de la Salut volien aprofitar les noves tecnologies per tal que els joves poguessin fer consultes en línia i per això van crear la web. Es va dissenyar com una cartera de serveis del programa de l'Atenció a la Salut Sexual i Reproductiva. Aquest programa el porten ginecòlegs, psicòlegs, administratius, infermeres, llevadores entre d'altres. Els professionals que formen part de la tarda jove també treballen amb Sexe Joves. Hi ha un comitè editorial amb el qual treballen diferents professionals sanitaris i inclús gent de diferents associacions de joventut i de sexualitat. A vegades tenim integrada gent d'ensenyament. Són professionals d'arreu Catalunya. A més a més, el comitè editorial s'encarrega d'actualitzar la web i els seus continguts.

-Quin és el principal objectiu de la web?

Informar els joves sobre salut sexual reproductiva perquè tinguin una conducta de responsabilitat envers la seva sexualitat. La web està dirigida a gent entre 15 i 25 anys.

-Què són els vostres correus electrònics?

Els joves poden accedir a nosaltres mitjançant un correu electrònic o amb el xat. Els correus funcionen 365 dies a l'any i tenim una mitjana de resposta de 14 hores, tot i que el nostre compromís es respondre en 24 hores. Els professionals que responen als correus són al voltant d'uns 60 professionals. Estan organitzats per guàrdies, al matí o a la tarda. Els xats funcionen a les tardes, de 5 a 21 hores. El xat està bé perquè si tens un problema i vols resposta immediata pots parlar amb un professional, en canvi al correu t'has d'esperar unes hores. Ens consulten també professors i pares, a part de joves.

-Cada quant actualitzeu els continguts?

Intentem penjar notícies relacionades amb els joves i la salut sexual i reproductiva però no sempre és fàcil, per exemple pengem continguts a l'estiu o quan hi ha festes. Les temàtiques depenen de si hi ha un canvi de protocol, com pot ser la contracepció o també amb el tema de minories sexuals.

-Heu pensat en canviar el format de la web?

No es pot canviar ni ens agrada, però això depèn del Canal de Salut. És un format molt seriós pels joves i no és l'adequat pels joves, no obstant això, depèn de la Generalitat de Catalunya. Volen homogeneïtzar totes les webs i també és una qüestió econòmica, qui sap si en un futur es modificarà. S'ha fet poca inversió. En projectes d'investigació que estem fent ens adonem que els fons blaus o carabasses agraden més als joves.

-Creieu que la vostra informació arriba als joves?

Nosaltres pensem que s'hauria de fer més difusió.

-A través de xarxes socials?

Sí, ens agradaria saber com podríem arribar a més. El que sabem és que a les tardes joves veiem que hi ha un augment de visites a la web. A propòsit d'això, tenim entre 600 i 800 visites setmanals. La mitjana de visites diàries són més de 150 i els temes més visitats són el coneixement del cos, l'abús, la contracepció d'urgència, l'afectivitat o les malalties de transmissió sexual entre altres. Quan hi ha setmanes fantàstiques als instituts, és a dir, quan fem xerrades gairebé sempre augmenten les nostres visites. No obstant això, no està integrat el tema de la sexualitat a les escoles, això depèn de la sensibilització dels docents en sexualitat.

-Creieu que hi ha temes dels quals no informeu?

Mirem de tractar molts temes. A vegades el que passa és que vols tractar temes amb un llenguatge senzill però acaba sent una feina difícil. Hem d'adaptar el llenguatge als joves.

-Hi ha altres canals d'informació sexual?

Des de joventut parlen de sexualitat des de la seva web. També hem col·laborat amb el documental interactiu de TV3 anomenat "Sexis".

-Rebeu molt feedback dels joves?

Al xat costa més que rebem feedback, però en canvi, sí que tenim més correus electrònics. Deu ser més fàcil pels joves escriure correus. Ens hem adonat que hi ha més noies que nois que ens enviem correus.

-Perquè hi ha va haver una davallada en el nombre de correus?

Doncs perquè ens van tancar els correus. Depenent del grup polític que feia pressió en aquell moment doncs ens feien tancar el tema dels correus electrònics.

-Les imatges de la web són vostres?

Són fotos extretes de webs de fotografies que no requereixen drets d'autor. Ho fem així perquè no necessiten drets d'autor per a ser penjades i també per economitzar.

-Quin ús feu de les xarxes socials?

Teòricament cada mes, des del compte oficial de Twitter del Departament de Salut fan una notícia que està programada de les pàgines més visitades o de pàgines que ens interessa promocionar.

-Quin és el vostre organigrama?

Nosaltres depenem del Departament de Salut, del gabinet de Comunicació. A l'organigrama hi sóc jo i del comitè editorial.

-Com valoren el disseny?

És horrorós, i tot el tema de vídeos s'ha d'actualitzar. Necessitem una nova inversió. La web per anar bé ens agradaria disposar d'una estructura diferent però estem encallats, ja que depenem del Departament de Salut. Els dissenys que teníem abans ens obligàvem a dependre d'una agència que havíem de pagar perquè ens mantinguessin la web.

-Les lletres què et semblen?

Bé, tampoc es poden canviar. Però com et deia, s'ha de canviar tot. És car fer-ho. Ara amb el format tablet i mòbil, tampoc calen tantes floritures.

-La vostra usabilitat és bona?

Sí, ho és.

-En els vostres apartats, els temes que tracteu que són 15, creieu que manquen més?

Sempre se'n poden fer més.

-Per altra banda, per cercar els vídeos s'han de fer tres clics, perquè no ho poseu sense cap enllaç?

En principi vam treballar amb els joves, i ens van dir que el format pregunta-resposta era el que volien. Per tant, per això tenim organitzada així la web.

-Al jove li podria agradar menys lletra, perquè no ho feu a la vostra web?

Estaria bé que en comptes de tanta lletra, sortís una persona que donés l'explicació del tema.

-Si hi ha molta lletra, l'internauta es podria una mica, què en penses?

Sí, es podria millorar.

-Per a tu, la web és bona?

Caldria una inversió per millorar la part gràfica. Fer nous vídeos o gamificació. Estem fent gamificacions amb un projecte de recerca, però també són diners i a més abans hem de fer un grup focal amb joves. Quan es va fer la web vam parlar amb joves i professionals per saber com volien la web. Ara hauríem de fer el mateix si volguéssim canviar la web.

8.BIBLIOGRAFIA

Acevedo, B. (2014). *Influencia de Internet en la sexualidad adolescente: Conociendo como es percibida por sus actores*. Recuperat el 2 de març de 2018. De <http://repobib.ubiobio.cl/jspui/bitstream/123456789/196/1/Acevedo%20Andrade%2C%20Bel%C3%A9n.pdf>

Agència de Salut Pública de Catalunya. *Àmbits d'actuació*. <http://salutpublica.gencat.cat/ca/inici/>. Recuperat el 8 de febrer de 2018.

Aláez, M i Juan, A. (2003). *Adolescencia y salud*. Recuperat el 31 de gener de 2018. De <http://www.redalyc.org/pdf/778/77808405.pdf>

Associació Mundial de Sexologia. (1999). *Declaración de los Derechos Sexuales*. Recuperat el 7 de febrer de 2018. De http://www.joveneslectores.sems.gob.mx/extras/interactivos/sexualidad/doc/Derechos_sexuales.pdf

ASPB. (2016). *En fase pilot, una APP pionera en prevenir les infeccions de transmissió sexual*. Recuperat el 23 de març de 2018 <https://www.aspb.cat/noticies/fase-pilot-app-pionera-prevenir-itss/>.

Avert. *Sexually transmitted infections*. Recuperat el 11 de febrer de 2018. De <https://www.avert.org/>.

Ayuso, L, i García, L. (2011). *La sexualidad en la sociedad española: estudio de la "brecha generacional"*. Recuperat el 30 de gener de 2018. De <https://riuma.uma.es/xmlui/handle/10630/5635>

Barbón, O G. (2008). *Fuentes de información sobre educación sexual en adolescentes estudiantes de enfermería*. Recuperat el 4 de març de 2018. De http://www.bvs.sld.cu/revistas/hie/vol_49_2_11/hie10211.htm

Bejarano, M i Mateos, A. (2015). *La educación afectivo-sexual en el sistema educativo español: análisis normativo y posibilidades de investigación*. Recuperat el 6 de febrer de 2018. De <http://www.fepsu.es>

Bernad, E i Arda, Z. (2015). *La utilización de la imagen femenina de manera erótica o sexualizada en la publicidad convencional y en la publicidad on line*. Recuperat el 28 de febrer de 2018. De http://www.revistalatinacs.org/15SLCS/2015_libro/141_Bernad.pdf

Blanco, A i García, B. (2016). *Los jóvenes españoles y el sexo*. Recuperat el 30 de gener de 2018. De http://static.deia.com/docs/2016/08/01/dossier-barometro-los-jovenes-y-el-sexo-control-2016_27097.pdf

Bleakley, A, Hennessy, M, Fishbein, M i Jordan, A. (2009). *How sources of sexual information relate to adolescents' beliefs about sex*. Recuperat el 4 de març de 2018. De <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC2860278/pdf/nihms188435.pdf>

Blázquez, M, Gómez, D, Frontaura, I, Camacho, A, Rodríguez, F i Toriz, H. (2017). *Uso de Internet por los adolescentes en la búsqueda de información sanitaria*. Recuperat el 27 de febrer de 2018. De https://ac.els-cdn.com/S0212656716306047/1-s2.0-S0212656716306047-main.pdf?_tid=252a2a12-08ef-464b-b319-25eabcd5ec3a&acdnat=1522162190_12cb451bc55f6b2a774608e1d6b79033

Breña, E. (2014). *Secciones y composición de una página web*. Recuperat el 21 de febrer de 2018. De <http://files.sld.cu/bmn/files/2014/01/composicion-de-una-pagina-web.pdf>

Campins, A. (2017). *Cómo analizar tu página web para saber si es óptima*. Recuperat el 1 d'abril de 2018. De <https://www.inboundcycle.com/blog-de-inbound-marketing/analizar-pagina-web>

Cavendish, M. (2010). *Sex and Society, Volum 2*. Editorial Marshall Cavendish Reference.

Cevasco, G. (2010). *Medios de comunicación: Su impacto en la sexualidad de los/as adolescentes*. Recuperat el 26 de febrer de 2018. De <https://lasexualidadencomunicacion.webnode.es/news/medios-de-comunicacion-su-impacto-en-la-sexualidad-de-las-os-adolescentes-/>

Cícero Comunicación. (2013). *Cómo analizar una página web*. Recuperat el 3 d'abril de 2018. De <https://www.cicerocomunicacion.es/como-analizar-una-pagina-web>

CIMOP. (2013). *La educación y promoción de la salud sexual. Problemas y pautas de intervención con vistas a reducir los embarazos no deseados*. Recuperat el 6 de febrer de 2018. De <https://www.msssi.gob.es/>

COBO, R. (2015). *El cuerpo de las mujeres y la sobrecarga de la sexualidad*. Recuperat el 2 d'abril de 2018. De <https://revistas.ucm.es/index.php/INFE/article/viewFile/51376/47656>

Corona, F i Funes, F. (2015). *Abordaje de la sexualidad en la adolescencia*. Recuperat el 3 de febrer de 2018. De <https://www.sciencedirect.com>

De Almeida, F. (2012). *Representación de la mujer en el cine comercial del siglo XXI*. Recuperat el 28 de febrer de 2018. De http://eprints.ucm.es/16758/1/TFM_cristina_corregido_%281%29.pdf

Díaz, D, Curcoy, A, Trenchs, V, Giménez, C i Luaces, C. (2014). *Malalties de transmissió sexual a urgències pediàtriques*. Recuperat el 10 de febrer de 2018. De http://webs.academia.cat/revistes_elect/view_document.php?tpd=2&i=4784

Echevarría, A. (2018). *7 secretos del sexo de la Antigua Roma*. Recuperat el 23 de març de 2018. De http://www.lavanguardia.com/historiayvida/7-secretos-del-sexo-en-la-antigua-roma_11156_102.html

Egea, S. (2016). *La vivencia de la sexualidad en la adolescencia*. Recuperat el 2 de febrer de 2018. De <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=5567812>

Eldiario.es (2018). *Pornografía frente a educación sexual: cuando el referente adolescente enseña a dominar a la mujer*. Recuperat el 28 de febrer de 2018. De https://www.eldiario.es/eldiarioex/sociedad/Pornografia-educacion-referente-adolescente-dominar_0_735627474.html

Faílde, J M, Lamerias, M i Bimbela, J L. (2008). *Prácticas sexuales de chicos y chicas de 14-24 años de edad*. Recuperat el 30 de gener de 2018. De http://scielo.isciii.es/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S0213-9112008000600002

Falguera, G (2012). *Análisis del uso de la web Sexe Joves y evaluación de una estrategia de mejora de la consulta virtual, basada en la formación complementaria de las enfermeras obstétrico-ginecológicas (matronas) que gestionan la web*. Recuperat el 31 de març de 2018.

Faros. (2017). *Hablar de la sexualidad con adolescentes, ¿un tema tabú?* <http://faros.hsjdbcn.org/es/articulo/hablar-sexualidad-adolescentes-tema-tabu>. Recuperat el 3 de febrer de 2018.

Fayanas, E. (2017). *La sexualidad en la España del siglo XIX*. Recuperat el 23 de març de 2018. De <http://www.nuevatribuna.es/articulo/historia/sexualidad-espana-siglo-xix/20171031172411144875.html>

Fayanas, E. (2017). *Sexualidad y Edad media*. Recuperat el 23 de març de 2018. De <http://www.nuevatribuna.es/articulo/historia/sexualidad-edad-media/20170605204107140539.html>

Folguera, P. (2011). *Series de televisión y jóvenes: estereotipos y relaciones de pareja El caso de La que se avecina*. Recuperat el 28 de febrer de 2018. De http://eprints.ucm.es/13899/1/TFM_Paloma_Folgueras.pdf

García, A i Martín, C (2011). *La sexualidad en adolescentes y jóvenes*. Recuperat el 30 de gener de 2018. De <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=5616746>

García, N i Martínez, L. (2008). *La recepción de la imagen de las mujeres en los medios: una aproximación cualitativa*. Recuperat el 2 d'abril de 2018. De http://www.publicaciones.cucsh.udg.mx/ppperiod/comsoc/pdf/cys10_08/cys_10_4.pdf

Gómez, J, Ortiz, M J i Eceiza, A. (2013). *Sexualidad en adolescentes en la comunidad autónoma Vasca*. Recuperat el 23 de març de 2018. De https://www.osakidetza.euskadi.eus/contenidos/informacion/publicaciones_informes_estudio/es_pub/adjuntos/sexualidad_adolescencia.pdf

González, A, Vázquez, M E, Fidalgo, A, Muñoz, M, Rodríguez, L i González, C. (2015). *Hábitos sexuales en los adolescentes de 13 a 18 años*. Recuperat el 10 de febrer de 2018. De

http://www.pap.es/FrontOffice/PAP/front/Articulos/Articulo/_IXus5l_LjPq4RQcxodpCfUfWUFpYm2mu3pBpGEeTEVSwl7APxzHg8g

González, F i Martín, Elena. (2014). *Educación para todos: formación docente, género y atención a la diversidad*. Recuperat el 27 de març de 2018. De <http://revpubli.unileon.es/ojs/index.php/cuestionesdegenero/article/view/1151/1018>

Gran Diccionari de la Llengua Catalana. <http://www.enciclopedia.cat/obra/diccionaris/gran-diccionari-de-la-llengua-catalana>

Greenberg, J, Bruess, C i Oswalt, S. (2017). *Exploring the Dimensions of Human Sexuality*. Editorial Jones & Bartlett Learning

Guix, J (2003). *Analizando los "porqués": los grupos focales*. Recuperat el 13 d'abril de 2018. De <http://www.elsevier.es/es-revista-revista-calidad-asistencial-256-articulo-analizando-los-porques-los-grupos-S1134282X03776441>

Hamui-Sutton, A i Varela-Ruiz, M. (2012). *La técnica de grupos focales*. Recuperat el 13 d'abril de 2018. De <http://www.redalyc.org/pdf/3497/349733230009.pdf>

IEC. <https://www.iec.cat/activitats/entrada.asp>

INTEF. (2005). *Páginas web*. Recuperat el 21 de febrer de 2018. De <http://www.ite.educacion.es/formacion/materiales/107/cd/html/pdf/html01.pdf>

IPPF. (2005). *Todos tienen derecho al conocimiento: educación integral en sexualidad para toda la gente joven*. Recuperat el 6 de febrer de 2018. De <http://www.fpfe.org/>

Lillo, J L. (2002). *Crecimiento y comportamiento en la adolescencia*. Recuperat el 31 de gener de 2018. De http://scielo.isciii.es/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S0211-57352004000200005

López, C i Martínez, L. (2016). *Diversidad sexual y de género en el aula*. . Recuperat el 27 de març de 2018. De <http://www.educandoenigualdad.com/wp-content/uploads/2016/03/Febrero2015.pdf>

Maggie Jones. (2018). *Aprender de la pornografía*. Recuperat el 1 de març de 2018. De <https://www.nytimes.com/es/2018/02/11/lo-que-los-adolescentes-aprenden-de-la-pornografia/>

Mendoza. H (2012). *La sexualidad reproductiva en el siglo XXI. El divorcio entre sexualidad y reproducción*. Recuperat el 29 de gener de 2018. de <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=4703857>

Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad. (2005). *Infecciones de transmisión sexual*. Recuperat el 9 de febrer de 2018. De <https://www.msssi.gob.es/ciudadanos/enfLesiones/enfTransmisibles/sida/prevencion/pronstitucion/docs/infecTransmSexual.pdf>

Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad. (2013). *Plan Estratégico de Prevención y Control de la infección por el VIH y otras infecciones de transmisión sexual 2013-2016*. Recuperat el 12 d'abril de 2018. De http://www.msssi.gob.es/ciudadanos/enfLesiones/enfTransmisibles/sida/docs/PlanEstrategico2013_2016.pdf

Ministerio de Sanidad, Servicios Sociales e Igualdad (2012). *Relaciones afectivas y sexualidad en la adolescencia*. Recuperat el 24 de febrer de 2018. De https://www.researchgate.net/profile/Maria_Delpino/publication/271444409_Relaciones_afectivas_y_sexualidad_en_la_adolescencia/links/54c7d9df0cf238bb7d0b750d/Relaciones-afectivas-y-sexualidad-en-la-adolescencia.pdf

Nacions Unides. (2016). *Acción acelerada para acabar con la sida*. Recuperat el 27 de febrer de 2018. De http://www.unaids.org/sites/default/files/media_asset/UNAIDS-strategy-2016-2021_es.pdf

OMS. (2017) *Desarrollo en la adolescencia*. http://www.who.int/maternal_child_adolescent/topics/adolescence/dev/es/. Recuperat el 30 de gener de 2018.

OMS. (2016). *L'estratègia mundial del sector de la salut contra les infeccions de transmissió sexual 2016-2020*. Recuperat el 10 de febrer de 2018. De <http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/250253/1/WHO-RHR-16.09-spa.pdf>

OMS (1986). *La salud de los jóvenes: un desafío para la sociedad*. Recuperat el 31 de gener de 2018. De <https://es.wikipedia.org/wiki/Adolescencia>

OMS. *Infecciones de transmisión sexual*. Recuperat el 10 de febrer de 2018. De <http://www.who.int/es/>.

OMS. (1998). *Promoción de la salud* Glosario. Recuperat el 13 d'abril de 2018. De <https://www.msssi.gob.es/profesionales/saludPublica/prevPromocion/docs/glosario.pdf>

OMS i OPS. (2000). *Promoción de la salud sexual* De http://www.paho.org/hq/index.php?option=com_content&view=article&id=397%3A2008-promotion-sexual-health-recommendations-action&catid=1425%3Apublications&Itemid=0&lang=es. Recuperat el 7 de febrer de 2018.

Palacios, D. (2008). *Educación para la sexualidad: derecho de adolescentes y jóvenes, y condición para su desarrollo*. Recuperat el 5 de febrer de 2018. De <https://www.mineduacion.gov.co/1621/article-173947.html>

Pla de salut afectiva i sexual (PSAS). (2013). *Promoció i prevenció en la infància i l'adolescència, amb especial èmfasi en la població vulnerable*. Recuperat el 24 de febrer de 2018. De https://scientiasalut.gencat.cat/bitstream/handle/11351/1277/pla_salut_afectiva_sexual_2013.pdf?sequence=1

Planned Parenthood. *What is Sex Education?* Recuperat el 13 de febrer de 2018. De <https://www.plannedparenthood.org/learn/for-educators/what-sex-education>

Pascual, Y, Pérez, G T, Puentes, S M, i Avilán, J M. (2011). *Relaciones sexuales en adolescentes y fuentes de información para su educación sexual*. Recuperat el 4 de març de 2018. De <http://www.medigraphic.com/pdfs/estudiantil/ace-2010/ace103e.pdf>

Perea, E. (2017). *La asignatura prohibida: Educación sexual en España de 2016*. Recuperat el 6 de febrer de 2018. De <http://www.sexpol.net/>

RAE. <http://www.rae.es/>

Rodríguez, J i Traverso, I. (2012). *Conductas sexuales en adolescentes de 12 a 17 años de Andalucía*. Recuperat el 3 de febrer de 2018. De <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0213911112001033>

Santaella, A. (2014). *La sexualidad en la antigüedad: El medievo, Roma, Grecia, y la España musulmana*. Recuperat el 23 de març de 2018. De <http://www.luzcultural.com/?p=1909>

Silber, T i Castells, P. (2002). *Expresiones de la identidad sexual y la sexualidad adolescente*. Recuperat el 3 de febrer de 2018. De <http://www.pap.es/files/1116-228-pdf/235.pdf>

Tafur, J A. (2016). *Hedonismo y normatividad: discusión entre Freud y Marcuse*. Recuperat el 23 de març de 2018. De dialnet.net

Tiquet, M. (2015). *Las etapas de la sexualidad según Sigmund Freud*. Recuperat el 2 de març de 2018. De <https://culturacolectiva.com/historia/las-etapas-de-la-sexualidad-segun-sigmund-freud/>

The porn conversation. (2017). *A project offering tools for parents to teach the younger generations about porn*. Recuperat el 2 de març de 2018. De <http://thepornconversation.org/>

UNESCO. (2018). *International Technical Guidance on Sexuality Education..* De <https://es.unesco.org/news/naciones-unidas-instan-aplicar-enfoque-amplio-educacion-sexual>. Recuperat el 7 de febrer de 2018

UNESCO. (2010). *Orientaciones Técnicas Internacionales sobre Educación en Sexualidad*. (Recuperat el 6 de febrer de 2018. De

<http://www.unesco.org/new/en/unesco/resources/online-materials/publications/unesdoc-database/>

Vargas, E i Barrera, F. (2004). *Influencia de los programas televisivos con contenido sexual sobre el comportamiento de los adolescentes*. Recuperat el 26 de febrer de 2018. De <https://fys.uniandes.edu.co/archivos/descargar.php?f=../docs/articulos/Vargas%20Tr>

Vianchá, M, Bahamón, M, Tobos, Alarcón, Linda i Uribe, I. (2012). *Sexuality in adolescents: an analysis according to the ecological model*. Recuperat el 2 de febrer de 2018. De <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=4630171>

Vidal, P i Nuño, T. (2014). *Estudio sobre la percepción del sexismo en la publicidad entre alumnado adolescente de la comunidad autónoma de Euskadi*. Recuperat el 26 de febrer de 2018. De http://www.emakunde.euskadi.eus/contenidos/informacion/publicaciones_subvencionadas/eu_def/adjuntos/beca.2013.3.estudio.percepcion.sexismo.pdf

Vilalta, J. (2018, gener). Quèquicom. Adolescència, CCMA

Wikipedia. *Conferencia Internacional sobre Población y Desarrollo El Cairo 1994*. https://es.wikipedia.org/wiki/Conferencia_Internacional_sobre_Poblaci%C3%B3n_y_Desarrollo_-_El_Cairo_1994. Recuperat el 12 d'abril de 2018.

Woods, S. (2003). *Las enfermedades de transmisión sexual*. Ed Buenas Letras. Nueva York. Recuperat el 10 de febrer de 2018.